

UNIVERZA V MARIBORU
EKONOMSKO - POSLOVNA FAKULTETA

Delo diplomskega seminarja

**RAČUNOVODENJE USTAVLJENEGA
POSLOVANJA**

Discontinued Operations Accounting

Kandidatka: Jerneja Firšt
Študijski program: Ekonomske in poslovne vede
Študijska usmeritev: Računovodstvo, revizija in davščine
Mentor: dr. Bojana Korošec
Študijsko leto: 2013/2014

Celje, januar, 2014

POVZETEK

Ustavljeno poslovanje lahko predstavlja rešitev za podjetje, ki se znajde v poslovnih in likvidnostnih težavah, saj se lahko z odprodajo dela podjetja, ki ne prinaša nobene koristi, popravi finančno in poslovno stanje podjetja in tako nadaljuje poslovanje na drugih uspešnejših področjih. Ustavljeno poslovanje pa se lahko nanaša tudi na del podjetja, ki ga večja organizacija poseduje samo z namenom prodaje v prihodnosti. Računovodenje ustavljenega poslovanja obravnava mednarodni računovodski standard poročanja (MSRP 5), ki je nastal s konvergiranjem Ameriških splošno sprejetih računovodskih načel in mednarodnih računovodskih standardov.

Podjetja informacije o ustavljenem poslovanju prikazujejo v posebnih računovodskih izkazih, ki so ločeni od izkazov o ohranjenem poslovanju; to poročanje smo predstavili tudi, na primerih dveh podjetji. Tuja raziskava pa nam je pokazala, da podjetja ustavljeno poslovanje lahko izrabljajo kot vrsto kreativnega računovodstva in s tem manipulirajo z investitorji, saj lahko vodstvo podjetja uporabi ustavljeno poslovanje za prirejanje podatkov o uspešnosti poslovanja dela podjetja in s tem zavaja uporabnike računovodskih izkazov.

KLJUČNE BESEDE: ustavljeno poslovanje, prenehanje poslovanja, računovodenje ustavljenega poslovanja, pojasnila, izkaz poslovnega izida

SUMMARY

Discontinued operations can represent a solution for the company which is in business and liquidity problems, because the selloff of the part of entity, which does not bring any benefit, corrects the financial and business situation and enables the company to continue its business in other more prosperous areas. Discontinued operations may also refer to a part held by a large organization only for the purpose of selling in the future. For discontinued operations accounting in Europe we find solutions in international financial reporting standard (IFRS 5) that was created with the convergence of U.S. GAAP and international accounting standards.

Companies have to disclose information about discontinued operations in a separate financial statement, which are separate from the statements about continuing operations; this reporting was also presented in case of two companies. Foreign studies showed us, that discontinued operations can be used as a kind of earnings management and thereby for manipulating investors, because the company's management can use discontinued operations for manipulation of information about earnings of a company part and thus mislead the users of the financial statements.

KAY WORDS: discontinued operations, cessation of business, accounting for discontinued operations, the notes, the face of the financial statement

KAZALO VSEBINE:

1	UVOD	1
1.1	OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA	1
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE	1
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	2
1.4	METODE RAZISKOVANJA.....	3
2	PRENEHANJE POSLOVANJA PODJETJA IN USTAVLJENO POSLOVANJE	4
2.1	KRIZA.....	4
2.2	SANACIJA	5
2.3	LIKVIDACIJA	5
2.4	STEČAJ	6
2.5	PRISILNA PORAVNAVA	6
2.6	SKLEP POGlavJA.....	6
3	RAČUNOVODSKI STANDARDI IN OBRAVNAVA USTAVLJENEGA POSLOVANJA	7
3.1	MEDNARODNI RAČUNOVODSKI STANDARDI IN USTAVLJENO POSLOVANJE	7
3.1.1	<i>Starejše mednarodne rešitve za ustavljeno poslovanje (MRS 35)</i>	8
3.1.2	<i>Ustavljeno poslovanje v MSRP 5</i>	10
3.2	USTAVLJENO POSLOVANJE V AMERIŠKIH SPLOŠNO SPREJETIH RAČUNOVODSKIH NAČELIH	18
3.3	USTAVLJENO POSLOVANJE V SLOVENSКИH RAČUNOVODSKIH STANDARDIH.....	23
3.4	SKLEP POGlavJA.....	24
4	UPORABA RAČUNOVODSKIH REŠITEV O USTAVLJENEM POSLOVANJU V PODJETJIH	25
4.1	USTAVLJENO POSLOVANJE V PODJETJU GORENJE D.D.	25
4.2	USTAVLJENO POSLOVANJE V SKUPINI ISTRABENZ IN HOLDIŠKIH DRUŽBAH ISTRABENZ, D.D.	28
4.3	POROČANJE O USTAVLJENEM POSLOVANJU IN PRIREJANJE RAČUNOVODSKIH INFORMACIJ	32
4.4	ZAKLJUČEK.....	34
5	SKLEP	35
6	VIRI IN LITERATURA	37

KAZALO SLIK:

Slika 1: Ustavljeno poslovanje v podjetju.....	7
Slika 2: Definicije ustavljenega poslovanja po MRS 35.....	9
Slika 3: Povzetek zahtev MSRP 5	11
Slika 4: Ustavljeno poslovanje po MSRP 5.....	13
Slika 5: Razkritja podjetja po MSRP 5.....	14

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Postopek nastajanja MSRP 5	15
Tabela 2: Primerjava MRS 35 in MSRP 5	16
Tabela 3: Opredelitev ustavljenega poslovanja v ameriških GAAP	21
Tabela 4: Primerjava računovodskih rešitev ustavljenega poslovanja v MSRP in ameriških GAAP-ih.	21
Tabela 5: Izkaz poslovnega izida družbe ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje.....	26
Tabela 6: Denarni tok družb ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje.....	26
Tabela 7: Bilanca stanja družbe ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje.....	27
Tabela 8: Celotni poslovni izid ustavljenega poslovanja Istrabenz d.d.	29
Tabela 9: Učinki izločitve prodanih družb na sredstva in obveznosti v podjetju Istrabenz d.d.	29
Tabela 10: Poslovni izid ustavljenega poslovanja skupine IG energetske sistemi	31
Tabela 11: Izkaz poslovnega izida ustavljenega poslovanja Instalacija, d.o.o.....	31

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja in opis problema

Svetovno gospodarstvo pretresajo nenehne spremembe, vedno večja konkurenca, ki neprestano vpliva na spremembe poslovanja podjetji. V obdobju krize so nekatera podjetja prenehala z delovanjem, druga pa so svoje delovanje bolj ali manj pomembno skrčila, na tista področja, kjer se jim poslovanje še prinaša koristi. Razlogi za prenehanje in krčenje delovanja podjetij tičijo predvsem v vedno manjših naročilih, okrnjenem izvozu izdelkov na druge trge, neplačevanju terjatev in negativnih denarnih tokovih, ki jih povzroča določena dejavnost podjetja. Navedeni razlogi družbo prisilijo, da preneha s poslovanjem, v tem primeru se srečamo z likvidacijo, stečajem ali prisilno poravnavo, ali pa da nadaljuje s poslovanjem tako, da zmanjša obseg proizvodnje, z opustitvijo, prodajo ali pa preprosto odstranitvijo določene proizvodnje linije, v nekaterih primerih pa podjetje opusti, proda ali odstrani celotno proizvodnjo v določeni panogi delovanja. V primeru zmanjšanja obsega poslovanja govorimo o ustavljenem poslovanju podjetja. Podjetje z ukrepom ustavljenega poslovanja sledi spremembam v okolju, se nanje s prilagojenim poslovanjem odziva in prilagaja.

V današnjem času prenekaero podjetje zaide v tisto območje poslovanja, ko je potrebno ustaviti delovanje celotnega podjetja ali dela podjetja. Zato se bomo v uvodnem delu posvetili razlogom, ki pripeljejo do prenehanja poslovanja podjetja in posledično do ustavljenega poslovanja. V osrednjem delu diplomskega seminarja bomo največ pozornosti namenili predstavitvi ustavljenega poslovanja in njegovi obravnavi v računovodskih standardih, kjer računovodenje ustavljenega poslovanja preučuje MRSP 5- Nekatrkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje, ki je nadomestek mednarodnega računovodskega standarda (v nadaljevanju MRS) 35, ki je do 31. marca 2004 opredeljeval ustavljeno poslovanje v Evropski uniji. Ravno tako lahko računovodske rešitve v zvezi z ustavljenim poslovanjem najdemo v ameriških GAAP-ih, ki ga opredeljuje Odbor za računovodske standarde v kodificirani zbirki računovodskih rešitev¹(v nadaljevanju ASC) v poglavju 205-20 in v Slovenskih računovodskih standardih (v nadaljevanju SRS) 19 - Vrste poslovnega izida in denarnega izida. V zadnjem, praktičnem delu, bomo na primeru dveh podjetji, ki ju bomo na kratko predstavili, predstavili ustavljeno poslovanje. Podatke o ustavljenem poslovanju, ki bodo predmet analize, nam bodo jasneje prikazali, kako uporabiti pred tem preučevano računovodenje ustavljenega poslovanja. Na tem mestu, se bomo posvetili še rezultatom študije, kjer so preučevali možne pasti in nepravilnosti, ki se pojavljajo pri uporabi ustavljenega poslovanja v podjetjih.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega seminarja je pridobiti znanja s področja ustavitve delovanja podjetja in podrobneje preučiti kako organizacije računovodijo ustavljeno poslovanje, ter ugotoviti kako to področje obravnavajo različni računovodski standardi. Pod drobnogled bomo vzeli MSRP, njegovega predhodnika MSR, SRS, in ameriška splošno

¹ ASC- Accounting Standards Codification

sprejeta računovodska pravila² (v nadaljevanju GAAP). Teoretično bomo te standarde primerjali med sabo in pregledali podobnosti in razlike med njimi. Na praktičnem primeru bomo preučili uporabo ustavljenega poslovanja v podjetju in ugotovili, kako računovoditi ustavljeno poslovanje, ter preučili ali lahko podjetja ustavljeno poslovanje zlorabijo in s tem priredijo podatke o uspešnosti poslovanja.

Cilji diplomskega seminarja so naslednji:

- ugotoviti načine prenehanja poslovanja družbe in definirati ustavljeno poslovanje,
- preučiti mednarodni standard računovodskega poročanja MSRP 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje in njegovega predhodnika MSR 35,
- preučiti, kako ustavljeno poslovanje obravnavajo ameriška splošno sprejeta računovodska načela – GAAP,
- na osnovi standardov MSRP, GAAP ugotoviti razlike in podobnosti glede poročanja o ustavljenem poslovanju,
- na praktičnih primerih prikazati kako poteka računovodenje ustavljenega poslovanja,
- ugotoviti, ali so možne tudi manipulacije z računovodenjem ustavljenega poslovanja.

Osnovne trditve so:

- MSRP 5 je nadomestek MRS 35, razlog za menjavo pa je zблиževanje mednarodnih standardov računovodenja in ameriških splošno sprejetih računovodskih načel;
- ustavljeno poslovanje v organizaciji predstavlja tisti del poslovanja, ki je zaradi slabih rezultatov v preteklosti prenehalo s poslovanjem ali pa je namenjen prodaji;
- tisti sestavni del podjetja, ki ga podjetje razvrsti med ustavljeno poslovanje, se obravnava v ločenih računovodskih izkazih ustavljenega poslovanja;
- poročanje o ustavljenem poslovanju izboljša predstavo uporabnikov računovodskih izkazov o podjetju;
- ustavljeno poslovanje, prikazano računovodskih izkazih, je lahko manipulativne narave.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavljamo, da organizacije v celoti upoštevajo standarde, ko se pri poslovanju srečajo z ustavljenim poslovanjem in da skladno s standardom v letnem poročilu in pojasnilih razkrijejo podatke, ki so po zakonu nujni za razkritje. Prav tako predpostavljamo, da sta podjetji, ki smo ju uporabili v praktičnem prikazu, skladno z zakonom poročali po MSRP 5.

Prav tako predpostavljamo, da se standardi med pisanjem diplomskega seminarja niso pomembno spreminjali, in so v preučevani obliki še vedno v veljavi.

V celotnem delu smo se omejili na MRS 35, MSRP 5, ASC 205-20, in SRS 19; ki obravnavajo ustavljeno poslovanje v različnem obsegu. Preučevanje standardov je omejeno na dostopne vire, ki so zaradi pomanjkanja literature v slovenskem jeziku dostopni predvsem v angleščini na različnih spletnih straneh.

² GAAP- General accepted accounting principles

1.4 Metode raziskovanja

Raziskavo v diplomskem seminarju lahko opredelimo kot statično poslovno, saj je narejena na podlagi podatkov v preučevanih podjetjih točno določenem obdobju poslovanja.

V osrednjem delu diplomskega seminarja, kjer smo preučevali in opisovali ustavljeno poslovanje, smo uporabili dinamično metodo raziskovanja. V poglavjih, kjer se osredotočamo na preučevanje in opisovanje prenehanja poslovanja in ustavljenega poslovanja pa smo uporabili deskriptivni pristop. Pri primerjanju računovodskih rešitev smo uporabili metodo komparacije in metodo kompilacije pri povzemanju dejstev drugih avtorjev. V delu, kjer smo obravnavali ustavljeno poslovanje v podjetjih, pa smo uporabili analitično metodo.

2 PRENEHANJE POSLOVANJA PODJETJA IN USTAVLJENO POSLOVANJE

Trenutno živimo v obdobju gospodarske krize, ko se precejšnje število organizacij sooča z težavami. Te so velikokrat povezane z obsegom poslovanja; le-ta se v večini primerov manjša, kar pa pri marsikateri organizaciji vodi tudi v finančne težave. Tako se organizacija začne soočati z problemom obstoja in borbo za obstanek na nasičenem trgu, ki je poln konkurenčnih podjetji. Nekatere organizacije je ob pravočasnem ukrepanju možno rešiti v celoti ali pa vsaj njihov del, druge pa so skozi čas »pridelale« tako slabe rezultate, da njihova rešitev ni več mogoča. Tako v teoriji, kot tudi v praksi se srečujemo z različnimi oblikami prenehanja delovanja podjetja ali njegovega važnega dela. V nadaljevanju bomo pregledali načine s katerimi se srečujejo organizacije, ki prenehajo s svojim delovanjem. Glavni razlogi za prenehanje poslovanja podjetja so kriza in sanacija, ki ju ob pravočasni zaznavi lahko podjetje reši brez večjih posledic vidnih v poslovanju. Na drugi strani pa se podjetja srečajo z likvidacijo, stečajem ali prisilno poravnavo, vse te oblike prenehanja delovanja podjetja pa imajo v primerjavi s predhodnima dvema oblikama prenehanja usodnejše posledice. Vse našteje možnosti se na neki točki srečajo z ustavljenim poslovanjem, ki je možni ukrep, s katerim lahko podjetje odtuji ali opusti del dejavnosti, da izboljša rezultate svojega poslovanja in si s tem povrne tudi likvidnostno sposobnost.

Namen poglavja je predstavitev različnih načinov prenehanja poslovanja podjetja, za lažjo predstavo v nadaljevanju obravnavanega pojma ustavljeno poslovanje, ki je po MSRP 5.32, opredeljen, kot »sestavni del podjetja, ki je odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo, v primeru reševanja podjetja iz poslovnih in likvidnostnih težav«.

2.1 Kriza

Podjetje je v krizi, kadar se sooča s spletom težavnih problemov, ki so lahko nevidni ali pa opazni v različnih pojavnih oblikah. Govorimo lahko o majhni, srednji in veliki krizi ter o prikriti in vidni krizi. Pri majhni krizi se lahko podjetje ozdravi s pravočasnimi poslovnimi ukrepi. Pri srednji krizi so vzroki in ukrepi znani, a traja zdravljenje podjetja nekoliko dlje. Pri veliki krizi pa je podjetje prezadolženo in plačilno nesposobno, preti mu srečaj ali postopek prisilne poravnave. Naloga poslovodstva je preprečevati nastanek krize, v primeru njenega nastanka pa njeno hitro sanacijo. Poslovodstvo mora ves čas prežati na možne povzročitelje krize. Vzrokov za nastanek krize je več, v krizo lahko vodijo neustrezni proizvodi, programi, tehnologija, obseg proizvodnje, finančni tokovi, pomanjkljivo usklajevanje prejemkov z izdatki in nepričakovani izdatki. Najprej je potrebno opredeliti probleme, nato je na vrsti odpravljanje vzrokov za gospodarske težave. Analitiki presojujejo gospodarske razmere v podjetju na podlagi računovodskih izkazov in drugih računovodskih poročil. Finančna neuspešnost je osrednji pokazatelj krize, ki jo vidimo v izkazu denarnih tokov, bilanci stanja in izkazu poslovnega izida, za lažje razumevanje pa so potrebne izdelave podbilanc in prezadolžitvenih bilanc stanja (Koletnik in Koželj, 2005, 290-294).

2.2 Sanacija

Sanacija je splet ukrepov na kadrovskem, finančnem in drugih področjih, da bi odpravili težave, ki se kažejo v plačilni nesposobnosti. Potrebno je poiskati vzroke, da lahko začne podjetje po sanaciji uspešno delovati. Saniranje je proces odpravljanja poslovnih slabosti in temelji na spoznavanju vzrokov ter iskanju rešitev za njegovo odpravljanje (Koletnik in Koželj, 2005, 297). Poznamo različne vrste sanacije, odvisno kako daleč je podjetje zabredlo v krizo (Koletnik in Koželj, 2005, 297):

- formalna in materialna sanacija,
- notranja in zunanja sanacija,
- sanacija z ali brez priliva denarja.

Pri sanaciji gre za prikaz slabega stanja v podjetju, razlogi zato pa tičijo v neustrezni učinkovitosti in gospodarnosti ter poslovni in finančni neuspešnosti. V grobem gre za ukrepe, ki prispevajo k večji finančni in poslovni uspešnosti. Do nje pride takrat, ko se poravnava obveznosti odpiše ali odloži. Finančno nesposobnost lahko vidimo tudi v računovodskih izkazih. Sanacije računovodske bilance izdelujemo takrat, ko sprejemamo ukrepe, ki naj bi izboljšali gospodarski položaj in uspešnost podjetja. Temeljni cilj ukrepov je ponovno uspešno delovanje podjetja po sanaciji, pravočasno sprejeti ukrepi odpravljajo povzročitelje poslovne in denarne neuspešnosti (Koletnik in Koželj, 2005, 295-301).

2.3 Likvidacija

Likvidacija je prostovoljna in običajna oblika prenehanja poslovne osebe. Po uvedbi likvidacije se uresničijo le tiste naloge in dejavnosti, ki so potrebne, da se zaključijo poslovni procesi, poravnajo dolgovi in da se preostali del čistih sredstev razdeli lastnikom poslovne osebe. Razlogi za likvidacijo so lahko naslednji (Koletnik in Koželj, 2005, 303):

- osebni (smrt, delovna nesposobnost, visoka starost osebe, pomanjkanje dedičev);
- vsebinski ali poslovni (neugodne poslovne perspektive, uresničitev cilja podjetja).

V času likvidacije se mora podjetje predstavljati okolju kot firma v likvidaciji. Postopek likvidacije je lahko izveden po skrajšanem postopku, likvidacija je lahko delna ali popolna. Postopek likvidacije je običajno urejen z gospodarskimi predpisi in ga izpelje poslovna oseba ali sodišče. Vsako likvidacijo je potrebno prijaviti in vpisati v sodni register. Likvidator na dan začetka postopka likvidacije naredi začetno bilanco in na koncu končno bilanco stanja. Če traja likvidacija več kot eno leto, je treba narediti še vmesne računovodske izkaze. Likvidatorjeva naloga je čimprejšnja in čim ugodnejša prodaja celotnega podjetja ali prodaja posameznih njegovih sredstev ter da od dolžnikov izterja neporavnane terjatve in s tem poravnava obveznosti. Ko je likvidacija končana se naredi še končna likvidacijska bilanca stanja. nato se predlaga sodnemu registru, da se podjetje izbriše iz registra ter preostanek likvidacijske mase razdeli med lastnike (Koletnik in Koželj, 2005, 302-306).

2.4 Stečaj

Stečaj je prisilna oblika prenehanja poslovne osebe. Postopek je pravno urejen in predpisan, saj poslovna oseba ni sposobna sama poravnati svojih obveznosti. Poslovodstvo je dolžno v treh delovnih dneh vložiti popoln predlog za začetek stečajnega postopka, kadar finančno prestrukturiranje in prisilna poravnava nebi mola odpraviti insolventnosti. Stečajni predlog se začne na predlog dolžnikov, kadar je poslovna oseba prezadolžena. Po koncu stečajnega postopka se naredi zaključni obračun, ki vsebuje prikaz unovčenih sredstev, poravnave upnikov in kritje stroškov stečaja (Koletnik in Koželj, 2005, 308-313).

2.5 Prisilna poravnava

Podjetje postopek prisilne poravnave izbere kot izhod iz težav takrat, ko se znajde v velikih finančnih težavah in se sooči z likvidno nesposobnostjo. S finančnim prestrukturiranjem podjetje vzpostavi normalen položaj in se tako reši iz nastalih težav. Po prisilni poravnavi podjetje ponovno postane kratkoročno in dolgoročno likvidno sposobno. S tem si upniki zagotovijo poplačilo večjega dela svojih terjatev, kot pa v primeru, da bi šlo podjetje v stečaj. Prisilna poravnava je v resnici pogodbeno razmerje med podjetjem dolžnikom in upniki, kjer se določita način in velikost poravnave obstoječih obveznosti in terjatev (Hrovat, 2008, 5).

2.6 Sklep poglavja

V poglavju smo se vsebinsko spoznali s pojmi, ki jih povezujemo s prenehanjem poslovanja. S tem smo obnovili v šoli pridobljeno teoretično znanje. To nam bo v nadaljevanju pripomoglo k lažjemu razumevanju pojma ustavljenega poslovanja, ki ga v nadaljevanju diplomskega seminarja podrobneje preučujemo in bo rdeča nit našega diplomskega seminarja.

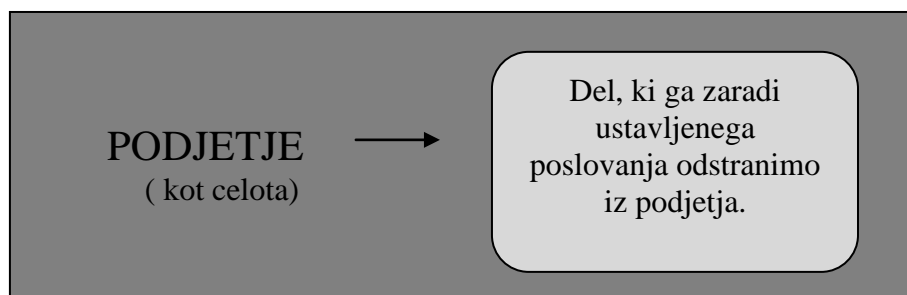
Na tej točki lahko sklepamo, da si lahko tisto podjetje, ki svoj sestavni del odtuji ali ga razvrsti med sredstva za prodajo, pomaga iz težav tako na poslovnem, kot tudi na finančnem področju, in tako je s pomočjo ustavljenega poslovanja oziroma ustavitve dela poslovanja večja verjetnost, da se bo podjetje rešilo pred popolnim prenehanjem poslovanja.

3 RAČUNOVODSKI STANDARDI IN OBRAVNAVA USTAVLJENEGA POSLOVANJA

Podjetja imajo za izboljšanje rezultatov poslovanja na razpolago ustavitve, odpravo ali reorganizacijo dejavnosti v podjetju. V primeru, ko iz naslova dela poslovanja in delovanja organizacija v preteklem obdobju ni ustvarila dovolj dobička, s katerim bi pokrila stroške te dotične dejavnosti, ali pa je bil dobiček nižji od načrtovanega in sprejemljivega. S tem v organizaciji nastanejo negativni vplivi, ki so vidni v denarnem toku in poslovnem izidu. Prav negativni vplivi, ki so vidni v računovodskih poročilih, so razlog, da organizacija določen segment delovanja podjetja opusti, ga nadomesti z drugim podobnim proizvodnim programom ali pa ga proda. Iz tega naslova se pojavijo dobički ali izgube iz ustavljenega poslovanja.

Podjetje ustavljeno poslovanje v računovodskih izkazih obravnava ločeno od ohranjenega poslovanja. To predstavljamo na Sliki 1, kjer vidimo ilustracijo ustavljenega poslovanja, za lažje predstavo le-tega pri nadaljnji, natančnejši obravnavi v tem pisnem delu.

Slika 1: Ustavljeno poslovanje v podjetju

Vir: Lasten prikaz

V nadaljevanju poglavja pozornost namenjamo računovodenju ustavljenega poslovanja. Preučili bomo obravnavo ustavljenega poslovanja v domačih, slovenskih računovodskih standardih, zanimalo nas bo, kako je preučevano tematiko obravnaval MSR 35, ki ga danes nadomešča v nadaljevanju obravnavani MSRP 5. Zanimalo nas bo tudi, kako se ustavljeno poslovanje računovodi po ameriških splošno sprejetih računovodskih načelih, kjer tematiko ustavljenega poslovanja obravnava ASC 205-20, ki je del kodificirane zbirke ameriških računovodskih načel. V tem, osrednjem delu diplomskega seminarja, bomo primerjali staro in novo različico računovodenja ustavljenega poslovanja po mednarodnih računovodskih standardih. Prav tako nas bo zanimala primerjava med mednarodnimi računovodskimi standardi in ameriški splošno sprejetimi računovodskimi načeli.

3.1 Mednarodni računovodski standardi in ustavljeno poslovanje

MRS in MSRP ne temeljijo na predpisih, saj niso vezani na posamezno državo in tudi ne razveljavljajo predpisov posameznih držav. Največkrat se uporabljajo kot podlaga za oblikovanje obveznih računovodskih rešitev v posameznih državah in kot mednarodne norme v državah, ki imajo svoje računovodske zahteve. Nekatere države pa MRS in

današnje MSRP uporabljajo neposredno kot obvezne standarde (Vozel, 2004, 3), v to skupino spadata npr. Malta in Ciper (Implementation of the IAS Regulation in the EU and EEA, 2012).

V nadaljevanju si bomo pogledali standard računovodenja, ki je v preteklosti obravnaval ustavljeno poslovanje (MRS 35) in današnjo različico standarda za njegovo računovodenje (MSRP 5), ki je nastala zaradi konvergiranja mednarodnih računovodskih standardov z ameriškimi splošno sprejetimi računovodskimi načeli.

3.1.1 Starejše mednarodne rešitve za ustavljeno poslovanje (MRS 35)

V MRS je ustavljeno poslovanje obravnaval standard pod zaporedno številko 35³; začetki računovodenja ustavljenega poslovanja in MRS 35 segajo v avgust 1997, ko je bil izdali osnutek za razpravo E58 Ustavljeno poslovanje⁴ (Deloitte, IAS 35).

Leto dni kasneje, junija leta 1998, je bil s strani fundacije IASC⁵ osnutek računovodskega standard sprejet in potrjen. S sprejemom standarda se je pričel uporabljati za sestavo računovodskih izkazov, ki so bili narejeni po 1. januarju 1999, uporaba standarda MRS 35 pa je bila pred tem datumom priporočena oziroma zaželena (Directorate- General XV, 1999). Standard je bil preučen v okviru takratnih evropskih direktiv o računovodstvu, s strani odbora, ki ga je tudi sprejel (Directorate- General XV, 1999, 4).

V nadaljevanju poglavja predstavljamo MSR 35, ki je pred letom 2005 obravnaval računovodsko predstavljanje in razkrivanje ustavljenega poslovanja. S strnjeno predstavitvijo tega, že zastarelega mednarodnega standarda računovodenja, si bomo pogledali, kako je potekalo računovodenje ustavljenega poslovanja od leta 1999 do leta 2005.

Ustavljeno poslovanje je razmeroma velik del podjetja, ki ga podjetje v skladu s posameznim načrtom odpravi v celoti ali konča z opustitvijo ali postopnim prodajanjem (MRS 35.3). Po MRS 35 je bilo potrebno informacije o načrtovani opustitvi najprej razkriti v prvih računovodskih izkazih, po tistem, ko so bile sklenjene pogodbe o prodaji sredstev ali pa je upravni odbor ali drug podoben organ odobril in objavil načrtovano opustitev. Primerjalne informacije za pretekla obdobja, katere so bile predstavljene v računovodskih izkazih, ki so bili pripravljani po razkritju, je bilo potrebno predelati tako, da so se ločeno spremljala sredstva, dolgovi, prihodki, odhodki in denarni tokovi ustavljenega in ohranjenega poslovanja. S tem pa so izboljšali možnost uporabnikov računovodskih izkazov za načrtovanje (MRS 35.6).

Namen standarda je bil postaviti načela poročanja o ustavljenem poslovanju in s tem povečati možnost uporabnikov računovodskih izkazov za načrtovanje denarnih tokov podjetja, njegove sposobnosti za ustvarjanje čistega dobička in finančnega stanja z ločevanjem informacij o ustavljenem poslovanju od informacij o ohranjenem poslovanju (MRS 35).

Standard je veljal za vse vrste ustavljenega poslovanja v vseh podjetjih (MRS 35.1).

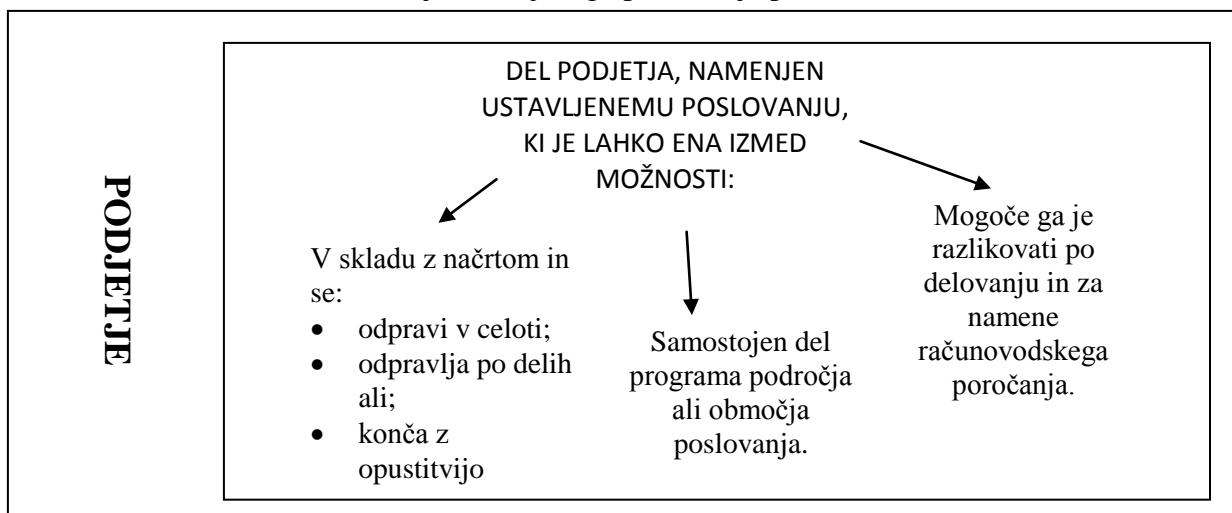
³ IAS 35

⁴ Exposure Draft E58 Discontinuing Operations

⁵ IASC –International Accounting Standards Committee, ustanovljen leta 1973

V mednarodnih računovodskih standardih (MRS 35.2) je bila podana definicija ustavljenega poslovanja, ki je predstavljena na Sliki 2.

Slika 2: Definicije ustavljenega poslovanja po MRS 35

Vir: Lasten prikaz

Da se je lahko nek del poslovanja podjetja označil kot ustavljeno poslovanje, je morala biti njegova odprava v skladu s posameznim načrtom. Po MRS 35 se med ustavljeno poslovanje ni štelo naslednje (MRS 35.7 in 35.8):

- opustitev obrata, opustitev proizvodne linije ali opustitev cele skupine proizvodov ter sprememba števila zaposlenecv zaradi gibanj na trgu in;
- dejavnosti, ki so povezane (1) s postopnim ali razvojnim opuščanjem skupine proizvodov ali storitev; (2) z ustavitvijo, lahko tudi nenadno, proizvodnje nekaterih proizvodov v delujočem poslovnem programu; (3) s premeščanjem proizvodnih zmogljivosti ali tržnih dejavnosti za posamezen poslovni program z enega mesta na drugo; (4) z zapiranjem zmogljivosti, da bi izboljšali proizvodnost ali drugače prihranili pri stroških in; (5) s prodaja odvisnega podjetja, katerega delovanje je podobno tistemu pri obvladujočem podjetju ali drugih odvisnih podjetjih.

Standard je navajal, da se pričakuje, da je ustavljeno poslovanje razmeroma redko (ne pogosto). Spremembe poslovanja, katere se ne štejejo pod ustavljeno poslovanje, pa se naj označijo kot reorganizacija podjetja (MRS 35.13).

Podjetje je moralo v zvezi z ustavitvijo poslovanja na začetku razkriti dogodek, ki je bil pojav enega izmed naslednjih dveh (MRS 35.16):

- podjetje sklene zavezujočo pogodbo o prodaji skoraj vseh sredstev, ki so prisojena ustavljenemu poslovanju ali;
- upravni odbor podjetja sprejme podroben formalni načrt opuščanja in ga objavi.

Podjetje, ki je računovodilo po MRS 35, je moralo v svoje računovodske izkaze vključiti naslednje podatke v zvezi z ustavljenim poslovanjem, in sicer (MRS 35.27):

- opis ustavljenega poslovanja;
- področni ali območni odsek, o katerem se poroča v skladu z MRS 14;
- datum in naravo dogodka, ki se razkrije na začetku;

- datum ali obdobje, v katerem se pričakuje dokončanje opuščanja, če je možno;
- knjigovodsko vrednost celotnih sredstev in celotnih dolgov, ki jih bo potrebno odtujiti oziroma pripoznati;
- znesek prihodkov, odhodkov, dobičkov in dobička ali zgube (pred obdavčitvijo) iz rednega delovanja, ki ga je mogoče prisoditi ustavljenemu poslovanju v tekočem obdobju računovodskega poročanja, ter zadevni davek od dobička; in
- znesek čistega denarnega toka, ki ga je mogoče prisoditi poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja v tekočem obdobju računovodskega poročanja.

Standard je navajal, da mora biti vsako ustavljeno poslovanje predstavljeno posebej. Razkritja ustavljenega poslovanja so se lahko predstavila v pojasnilih računovodskih izkazov ali v obrazcu računovodskih izkazov. Znesek dobička oziroma izgube pred obdavčitvijo, ki je pripoznan pri odtujitvi sredstva ali poravnavi dolgov, prisojenih ustavljenemu poslovanju, je treba prikazati v obrazcu poslovnega izida, nekatere izjeme pa v izkazu finančnega (denarnega) izida (MRS 35.38, 39 in 40).

3.1.2 Ustavljeno poslovanje v MSRP 5

V nadaljevanju obravnavani standard MSRP 5 - Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje, od 1. januarja 2005 nadomešča v prejšnji točki obravnavani standard MRS 35 - Ustavljeno poslovanje. IASB je 31. marca 2004 sprejel standard za računovodenje v primeru odtujitve sredstev in ustavljenega poslovanja, ki pomenijo korak naprej pri zblizevanju mednarodnih (MSRP) in nacionalnih računovodskih standardov (ameriški GAAP). Zbliževanje in zmanjševanje razlik med računovodskimi standardi je eden izmed poglobitvenih ciljev IASB. S tem namenom IASB in FASB iz Združenih držav Amerike izvajata projekte namenjene zmanjševanju razlik med MSRP in ameriški GAAP (IASB Press Release, 2004, 1).

MSRP 5 poleg nekratkoročnih sredstev za prodajo obravnava ustavljeno poslovanje, ki je glavna in osrednja preučevana tema v tem diplomskem seminarju. MSRP 5 je prvi standard, ki izhaja iz skupnega projekta med Svetom za mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju IASB) in Svetom za standarde finančnega računovodstva (v nadaljevanju FASB). Projekt se je osredotočil na razlike, ki pa niso bile bistvo takratnih trenutnih ali načrtovanih projektov bodisi enega ali drugega odbora, vseeno pa so hitro našli rešitve problemov. V prvi fazi omenjenega projekta sta oba odgovorna odbora (IASB in FASB) preučila obravnavo rešitev nasprotnega odbora v pričakovanju, da bodo našli primerno rešitev za računovodski problem. Tako je MSRP 5 tudi rezultat te preučitve, ko je IASB ob pregledu FASB in njihovega ameriškega splošno sprejetega standarda SFAS⁶ 144⁷ – Računovodenje oslabitve ali odtujitve dolgoročnih sredstev, ki je bil izdan leta 2001 (IASB Press Release, 2004, 2).

Preden se posvetimo podrobnemu opisu standarda MSRP 5, si na Sliki 3 pogledjmo povzetek glavnih sprememb glede na rešitve v primerjavi z MRS 35.

⁶ SFAS - Statement of Financial Accounting Standards

⁷ SFAS 144 - Accounting for the Impairment or Disposal of Long-Lived Assets

Slika 3: Povzetek zahtev MSRP 5

Definicija ustavljenega poslovanja	→	Bolj kot ne podobna MRS 35.
Časovni okvir razvrstitve med ustavljenno poslovanje	→	Ko je odtujeno ali izpolnjuje merila za razvrstitev med sredstva za prodajo.
Nekratkoročna sredstva za prodajo	→	Zapisana po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje. Amortizacija ni dovoljena. Predstavljena morajo biti v ločeni bilanci stanja.
Rezultati in denarni tokovi ustavljenega poslovanja	→	Predstavljeno ločeno v izkazu poslovnega izida in izkazu denarnih tokov.

Vir: Deloitte, 2004

Celoten standard MSRP 5 ločeno obravnava ustavljenno poslovanje in nekratkoročna sredstva za prodajo. Čeprav gre za sorodni oziroma povezani vsebini, je pri ustavljenem poslovanju potrebno posebno poročanje v izkazu vseobsegajočega donosa, prav tako pa je potrebno izračunati in razkriti vplive na dobiček in dobiček na delnico (ESP). Vsa ta razkritja so na voljo v pojasnilih k računovodskim izkazom (Grant Thornton, 2008).

Prvi del standarda za računovodsko poročanje opisuje nekratkoročna sredstva za prodajo, ki ni glavni predmet našega preučevanja, zato bomo povzeli le nekaj bistvenih podatkov za razumevanje tega dela standarda. V nadaljevanju se bomo podrobneje posvetili "drugi polovici" standarda, ki sestavlja pravila računovodenja v zvezi z ustavljenim poslovanjem.

Mednarodni standard računovodskega poročanja (MSRP) 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljenno poslovanje določa v prvem odstavku (MSRP 5.1):

- da se sredstva, ki so razvrščena za prodajo, merijo po knjigovodski vrednosti ali pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje oziroma amortizacijo takšnih sredstev do ustavitve, praviloma po nižji izmed obeh; in
- da se sredstva, ki izpolnjujejo pogoje za razvrstitev med sredstva za prodajo, izkazujejo v ločenem obrazcu bilance stanja ter da se rezultat ustavitve poslovanja predstavi ločeno v izkazu poslovnega izida.

Podjetje mora razvrstiti nekratkoročno sredstvo (ali skupino za odtujitev) za prodajo, če se pričakuje, da bo njegova knjigovodska vrednost poravnana predvsem s prodajno transakcijo, in ne z nadaljnjo uporabo (MSRP 5.6). To pomeni, da je poslovodstvo za takšno sredstvo ali skupino sredstev predvidelo načrt prodaje sredstva (ali skupine za odtujitev) v obdobju enega leta in že poteka aktiven program za iskanje kupca in dokončanje načrta. Pri tem se pričakuje, da podjetje sredstvo (ali skupino za odtujitev) aktivno trži, da bi doseglo ceno, ki ustreza njegovi trenutni pošteni vrednosti (Kunšek, 2011).

Pri tem standard navaja, da (Kunšek, 2011):

- nekratkoročne sredstva, ki so opuščena, ni potrebno obračunati;

- sredstva, ki naj bi bila po predvidenem načrtu v roku enega leta razdeljena lastnikom, podjetje razvrsti med sredstva za prodajo;
- med sredstva za prodajo podjetje razdeli tudi sredstva, ki so predmet zamenjave s trgovalnim značajem.

Podjetje mora meriti nekratkoročno sredstvo (ali skupino za odtujitev), razvrščeno med sredstva za prodajo po knjigovodski vrednosti ali pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, katera je nižja. Prav tako mora podjetje pripoznati izgubo zaradi oslabitve iz naslova začetnih ali naknadnih odpisov sredstva (ali skupine za odtujitev) do poštene vrednosti in dobiček v primeru naknadnega povečanja poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ki pa ne sme presežati nabrane izgube zaradi oslabitve (Kunšek, 2011).

Vendar pa podjetje ne sme amortizirati nekratkoročnega sredstva, dokler ga vodi kot sredstvo za prodajo ali dokler je del skupine za odtujitev, razvrščene med sredstva za prodajo. Obresti in druge stroške, ki jih je mogoče pripisati obveznostim skupine za odtujitev, razvrščene med sredstva za prodajo, pa je treba pripoznavati še naprej (MSRP 5.25).

Podjetje mora meriti nekratkoročno sredstvo, ki ga ne vodi več kot sredstvo za prodajo (ali ni več del skupine za odtujitev, razvrščene med sredstva za prodajo), po nižji izmed naslednjih vrednosti (MSRP 5.27):

- knjigovodska vrednosti pred razvrstitvijo sredstva (ali skupine za odtujitev) med sredstva za prodajo, prilagojena za morebitno amortizacijo ali prevrednotenje, ki bi bila pripoznana v primeru, da sredstvo (ali skupina za odtujitev) ne bi bilo razvrščeno med sredstva za prodajo;
- nadomestljiva vrednost na datum naknadne odločitve, da sredstvo ne bo prodano.

Podjetje predstavlja in razkriva informacije, ki omogočajo uporabnikom računovodskih izkazov oceno v denarju izraženih učinkov ustavitve poslovanja in odtujitve nekratkoročnih sredstev (ali skupin za odtujitev) (MSRP 5.30).

V nadaljevanju se standard posveti obravnavi ustavljenega poslovanja, ki je definiran kot sestavni del podjetja, ki vključuje poslovanje in denarne tokove, ki jih lahko nazorno razlikujemo po delovanju in za namene računovodskega poročanja od ostalega dela podjetja (MSRP 5.31).

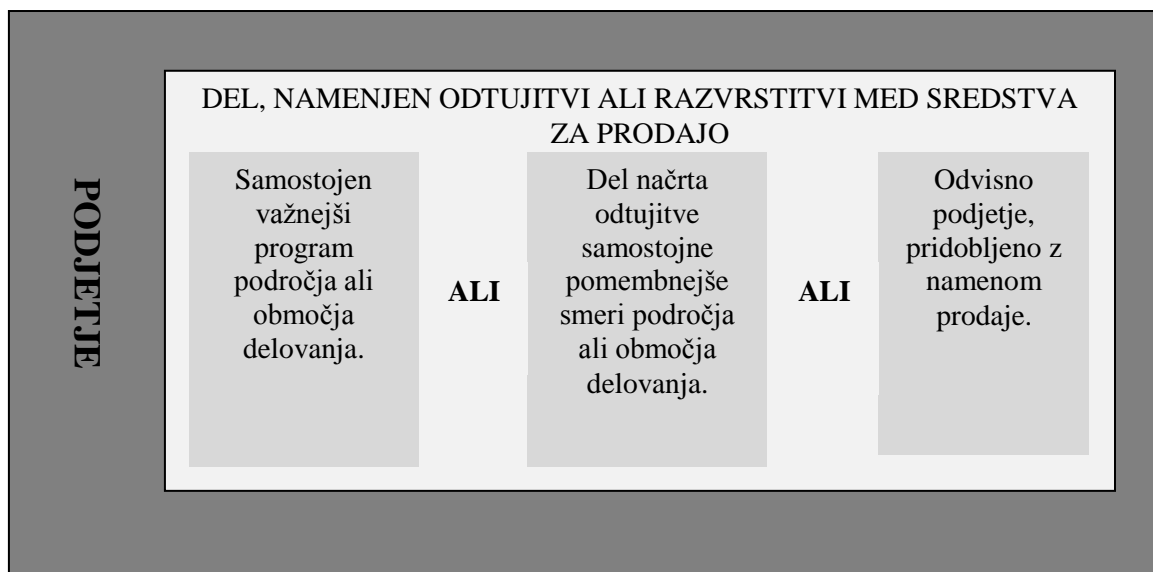
Poglavitni cilj MSRP 5 zahteva razkritja glede ustavljenega poslovanja, s tem uporabnikom računovodskih izkazov omogoči oceno finančnih učinkov ustavljenega poslovanja. Za doseg tega cilja, standard zahteva razkritja o ustavljenem poslovanju ločeno od ostalih dejavnosti podjetja (Deloitte, 2008b, 43).

V 32. odstavku MSRP 5 podaja razlago ustavljenega poslovanja, ki se, kot navaja standard, obravnava kot sestavni del podjetja, ki je bil odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo in:

- predstavlja samostojen važnejši program področja ali območja poslovanja;
- je del enotnega usklajenega načrta odtujitve samostojne važnejše smeri področja ali območja delovanja; ali
- je odvisno podjetje, pridobljeno izključno z namenom ponovne prodaje.

Za lažje razumevanje definicije ustavljenega poslovanja v podjetju je le-to predstavljeno na Sliki 4.

Slika 4: Ustavljeno poslovanje po MSRP 5

Vir: Lasten prikaz

V zvezi z ustavljenim poslovanjem podjetje v izkazu poslovnega izida razkrije tisti znesek, ki je vsota poslovnega izida ustavljenega poslovanja in dobička ali izgube po obdavčitvi, pripoznane ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi sredstev, ki so del ustavljenega poslovanja (MSRP 5.33a).

Podjetje predstavi analizo skupnega zneska, omenjenega v prejšnjem odstavku (33. a člen MSRP 5), s prikazom (MSRP 5.33b):

- prihodkov, odhodkov in poslovnega izida ustavljenega poslovanja pred obdavčitvijo;
- stroškov davka na dobiček, v skladu z zahtevami 81.(h) člena v MRS 12 - Davek iz dobička⁸;
- dobička ali izgube, pripoznane ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi sredstev oz. skupin za odtujitev, ki sestavljajo ustavljeno poslovanje; ter
- povezanih stroškov davka na dobiček, v skladu z zahtevami 81.(h) člena v MRS 12.

Prav tako mora podjetje razkriti finančni izid (čisti denarni tok), prisojen poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja. Razkritja so lahko predstavljena bodisi v obrazcu izkaza vseobsegajočega poslovnega izida bodisi v pojasnilih. Razkritje pa se ne zahteva za skupine za odtujitev, ki so jih odvisna podjetja na novo pridobila in

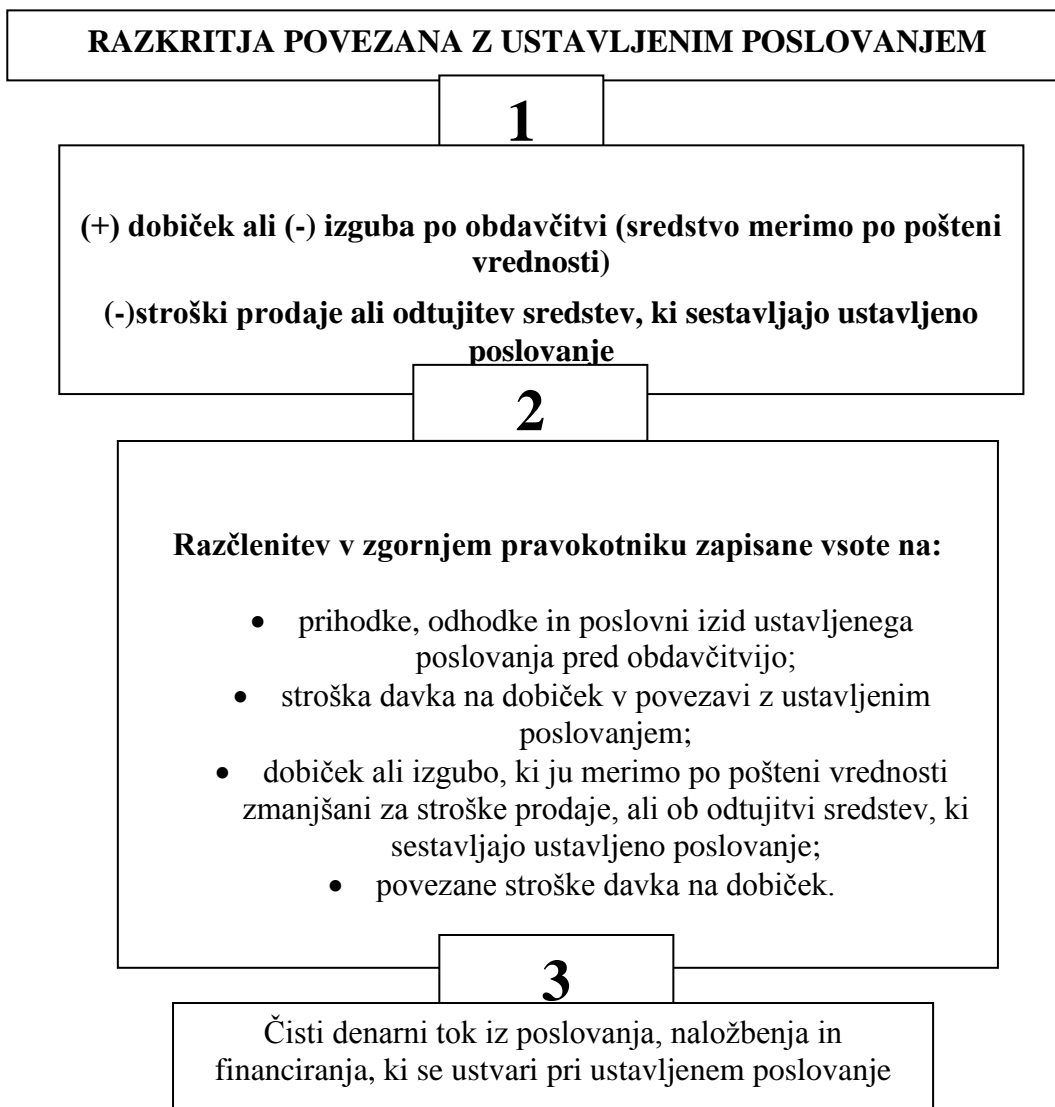
⁸ MRS 12 - Davek iz dobička 81.(h) člen: glede na ustavljeno poslovanje odhodek za davek, ki se nanaša na:

- (i) dobiček ali izgubo zaradi ustavitve, ter
- (ii) poslovni izid iz rednega delovanja ustavljenega poslovanja za obdobje skupaj z ustreznimi zneski za vsako predstavljeno prejšnje obdobje,

izpolnjujejo sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo že ob pridobitvi (MSRP 5.33c).

Slika 5 je ponazarja, kaj mora podjetje razkriti, ko se pri poslovanju sreča z ustavljenim poslovanjem.

Slika 5: Razkritja podjetja po MSRP 5

Vir: Lasten prikaz

Omenjena razkritja je potrebno predstaviti v pojasnilih k računovodskim izkazom ali z ločenim izkazom vseobsegajočega donosa in sicer za predhodna obdobja do dneva izkaza finančnega položaja za zadnje predstavljeno obdobje (Kunšek, 2011).

Prilagoditve vrednosti v sedanjem obdobju za zneske, ki so bili predhodno predstavljeni v okviru ustavljenega poslovanja in so neposredno povezani z odtujitvijo ustavljenega poslovanja v predhodnem obdobju, morajo biti razvrščeni ločeno med ustavljeno poslovanje. Podjetje razkrije vrsto in znesek takšnih prilagoditev. Primeri okoliščin, v katerih se pojavijo takšne prilagoditve, vključujejo naslednje (MSRP 5. 35):

- razreševanje negotovosti, ki izhajajo iz pogojev odtujitve, kot je na primer razreševanje prilagoditev prodajne cene in povrnitev škode kupcu;
- razreševanje negotovosti, ki izhajajo iz ter so neposredno povezane z uporabo sestavine pred odtujitvijo, kot so na primer obveze iz jamstev za proizvode in okolje, za katere odgovarja prodajalec;
- poravnavanje obveznosti iz programa zaslužka zaposlencev, če je takšna poravnava neposredno povezana z odtujitvijo.

V primeru, da podjetje preneha razvrščati sestavino podjetja med sredstva za prodajo, morajo biti rezultati uporabe sestavine, ki so bili predhodno prikazani med ustavljenim poslovanjem (v skladu s 33., 34. in 35. členom), preračunani in vključeni v prihodke iz ohranjenega poslovanja za vsa predstavljena obdobja. Zneski predhodnih obdobj morajo biti ponovno predstavljeni (MSRP 5. 36).

Dodatna razkritja so informacije, ki so zapisane v opombah in jih je podjetje dolžno razkriti v obdobju, ko je bilo nekratkoročno sredstvo (ali skupina za odtujitev) razvrščeno med sredstva za prodajo ali prodano, in sicer (MSRP 5. 41):

- opis nekratkoročnega sredstva (ali skupine za odtujitev);
- opis dejstev in okoliščin prodaje, oziroma tistih, ki vodijo v pričakovano odtujitev ter pričakovan način in časovni okvir odtujitve;
- dobiček ali izgubo, če nista predstavljena ločeno v izkazu vseobsegajočega donosa;
- sklop izkaza vseobsegajočega donosa, ki vključuje dobiček ali izgubo;
- če je potrebno, tudi odsek poročanja, v katerem je predstavljeno nekratkoročno sredstvo (ali skupina za odtujitev) v skladu z MSRP 8 - Poslovni segmenti.

Po sprejetju MSRP 5 je ta standard doživel že nekaj sprememb. Proces sprejemanja in spreminjanja mednarodnega računovodskega standarda MSRP 5 je predstavljen v Tabeli 1.

Tabela 1: Postopek nastajanja MSRP 5

September 2002	IASB doda projekt na svoj seznam
24. julij 2003	Izdan osnutek za razpravo ED 4
31. marec 2004	Sprejem standarda MSRP 5
1. januar 2005	MSRP 5 vstopi v veljavo
22. maj 2008	Letne izboljšave standarda v letu 2008
November 2008	Spremembe, ki so posledica sprememb IFRIC 17
1. julij 2009	V veljavo vstopi MSRP 5 s spremembami iz leta 2008
16. april 2009	Letne izboljšave standarda v letu 2009
1. januar 2010	Začetek veljavnosti sprememb standarda iz leta 2009

Vir: Deloitte, IFRS 5

V letu 2002 je IASB na svoj seznam dodal nov projekt, s katerim je nastal nov Mednarodni standard računovodskega poročanja 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje, in so ga s 1. januarjem 2005 začel uporabljati vsi, ki so za računovodenje uporabljali mednarodne računovodske standarde. Po sprejemu leta 2004, je bil MSRP že tudi spremenjen.

V septembru 2008 je IASB objavil javni komentar osnutka za razpravo, ki je predlagal spremembo MSRP 5. Osnutek je bil izdan istočasno s predlaganimi spremembami

ameriškega standarda SFAS 144, ki je takrat podajal definicijo ustavljenega poslovanja (Deloitte, 2008a).

V zvezi z MSRP 5 sta se od sprejetja do danes zgodili dve spremembi, in sicer prva je dodala v MSRP 5 nov 8A odstavek, ki je dopolnjuje standard in zahteva pripoznavanje vseh sredstev in obveznosti tistih odvisnih podjetij, ki so bila pridobljena z namenom njihove nadaljnje prodaje v bližnji prihodnosti kot »namenjena za prodajo«. Ta zahteva se uporablja tudi, če podjetje (kupec) namerava prodati samo en del teh vrednostnih papirjev (in tako izgubi nadzor nad odvisnim podjetjem), vendar pa načrtuje zadržati delež, nad katerim nima nadzora. Ta sprememba je v veljavi od 1. julija 2009 naprej (Vozel, 2009, 23). Druga dopolnitev standarda je v veljavi od 1. januarja 2010; govori o vplivu MSRP 5 do izgube pomembnega vpliva v pridruženem ali skupaj obvladovanem podjetju. Dopolnitev razčiščuje, da je potrebno takšno naložbo razvrstiti med sredstva za prodajo po MSRP 5, če se taka enota nanaša na načrt prodaje, ki vključuje izgubo pomembnega vpliva ali skupnega nadzora (Deloitte, 2009, 2).

V letu 2009, se je odbor odločil za pospešitev projekta za odpravo razlik pri opredelitvah in razkritjih v zvezi z ustavljenim poslovanjem med MSRP in ameriškim GAAP-ih. Marca 2010 so se dogovorili o skupnih zahtevah. Projekt sprememb tega standarda miruje. Nadaljnje delo je ustavljeno, dokler se odbor ne odloči v prihodnjih načrtih. Nazadnje so o MSRP 5 razpravljali marca 2011, zgodilo pa se ni nič (IFRS Foundation,1).

Po predstavitvi obeh mednarodnih standardov, ki obravnavata kako je potrebno računovoditi ustavljeno poslovanje, in sicer starejšega MRS 35 in njegovega naslednika MSRP 5, nadaljevanju povzemamo oba standarda v Tabeli 2, da bi ju lažje primerjali in videli razlike in podobnosti med njima.

Tabela 2: Primerjava MRS 35 in MSRP 5

	MSRP	MRS
Pripadajoč standard	MSRP 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje	MRS 35 – Ustavljeno poslovanje
Namen standarda	Namen je določiti način obračunavanja sredstev za prodajo in predstavitev ter razkritje ustavljenega poslovanja. Standard zahteva, da se sredstva, ki izpolnjujejo sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo, merijo po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje oz amortizacije takšnih sredstev do ustanovitve, katera je nižja in da se sredstva, ki izpolnjujejo sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo, predstavijo ločeno v obrazcu bilance stanja ter da se rezultati ustavitve poslovanja	Namen je postaviti načela poročanja o informacijah o ustavljenem poslovanju in s tem povečati možnost uporabnikov računovodskih izkazov za načrtovanje denarnih tokov podjetja, njegove sposobnosti za ustvarjanje čistega dobička in finančnega stanja z ločevanjem informacij o ustavljenem poslovanju od informacij o ohranjenem poslovanju (MRS 35).

	predstavijo ločeno v izkazu poslovnega izida (MSRP 5.1).	
Razlaga ustavljenega poslovanja	Je sestavni del podjetja, ki je odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo in predstavlja važnejši program področja ali območja poslovanja; je del enotnega usklajenega načrta odtujitve samostojne važnejše smeri področja ali območja, ali je odvisno podjetje, pridobljeno izključno z namenom ponovne prodaje (MSRP 5.32).	Je sestavni del podjetja, ki ga podjetje v skladu z posameznim načrtom odpravi skoraj v celoti, na primer s prodajo sestavnega dela v posameznem poslu, z razcepom ali odcepitvijo lastništva sestavnega dela delničarjem podjetja; odpravi po delih, na primer z razprodajo sredstev sestavnega dela in poravnavo njegovih dolgov, ali konča z opustitvijo. Je tudi tisti sestavni del podjetja, ki je samostojen važnejši program področja ali območja poslovanja; in ga je možno razlikovati po delovanju in za namene računovodskega poročanja (MRS 35.2).
Razkrivanje	Podjetje mora razkriti en sam znesek na obrazcu izkaza poslovnega izida, ki je vsota: poslovnega izida ustavljenega poslovanja po obdavčitvi ter; dobička ali izgube po obdavčitvi, pripoznane ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi sredstev oz. skupin za odtujitev, ki sestavljajo ustavljeno poslovanje; analizo skupnega zneska pod prejšnjo točko na naslednji način: prihodke, odhodke in poslovni izid ustavljenega poslovanja pred obdavčitvijo, povezan strošek davka na dobiček; dobiček ali izgubo, pripoznano ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi sredstev oz. skupin za odtujitev, ki sestavljajo ustavljeno poslovanje; ter povezan strošek davka na dobiček. Finančni izid prisojen poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja (MSRP 5.33).	Podjetje mora razkriti: opis ustavljenega poslovanja; področni ali območni odsek o katerem se poroča v skladu z MRS 14; datum in naravo dogodka, ki se razkrije na začetku; datum ali obdobje, v katerem se pričakuje dokončanje odpuščanja, če je možno; knjigovodsko vrednost celotnih sredstev in celotnih dolgov, ki jih bo potrebno odtujiti oziroma pripoznati.; znesek prihodkov, odhodkov, dobičkov in dobička ali zgube (pred obdavčitvijo) iz rednega delovanja, ki ga je mogoč prisoditi ustavljenemu poslovanju v tekočem obdobju računovodskega poročanja, ter odvesti davek od dobička; in znesek čistega denarnega toka, ki ga je mogoče prisoditi poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja v tekočem obdobju računovodskega poročanja (MRS 35.27).
Predstavljanje	Ustavljeno poslovanje se predstavi v računovodskih	Razkritja se lahko predstavijo bodisi v pojasnilih računovodskih

	izkazih praviloma v izkazu poslovnega izida ali v pojasnilih, ampak vedno ločeno od ohranjenega poslovanja (MSRP 5.33c in 35).	izkazov bodisi v računovodskih izkazih, le razkritje zneska dobička oziroma izgube pred obdavčitvijo, pripoznanega pri odtujitvi sredstva ali poravnavi dolgov, prisojenih ustavljenemu poslovanju je treba prikazati v izkazu poslovnega izida (MRS 35.39).
--	--	--

Vir: MSRP 5 in MRS 35

Sama definicija ustavljenega poslovanja se ni spremenila, razlika je pri časovni razvrstitvi, ki je po MSRP 5 odvisna od izpolnjenosti pogojev, ki določajo merila za prodajo (Deloitte, 2004, 2). MSRP 5 razvršča ustavljeno poslovanja na datum, ko poslovanje izpolnjuje kriterije za razvrstitev med sredstva za prodajo; ali ko podjetje odtuji (odstrani) del poslovanja. MRS 35 je v zvezi z ustavljenim poslovanjem na začetku razkril dogodek, in sicer prvega izmed naslednjih dveh, (1) podjetje je sklenilo zavezujočo pogodbo o prodaji skoraj vseh sredstev, prisojenih ustavljenemu poslovanju in (2) upravni odbor je sklenil zavezujočo pogodbo o prodaji skoraj vseh sredstev, prisojenih ustavljenemu poslovanju, tako, da je sprejel podroben formalni načrt opuščanja in ga objavil (PWC, 2008, 12).

3.2 Ustavljeno poslovanje v Ameriških splošno sprejetih računovodskih načelih

Definicijo ustavljenega poslovanja je do leta 1973 podajal svet za računovodska načela⁹ (v nadaljevanju APB) v Mnenju številka 30, po letu 1973 pa je APB nadomestil FASB, ki je sprejema nove računovodske rešitve v ameriških splošno sprejetih načelih GAAP (Stefanescu, 2006, 5). Od 15. decembra 2001 je v teh računovodskih načelih definicijo ustavljenega poslovanja podajal splošno sprejet standard SFAS 144, ki pa v času nastajanja tega pisnega dela ni več v veljavi. FASB je izdal kodificirano zbirko računovodskih standardov, kjer računovodenje ustavljenega poslovanja obravnava ASC 205-20¹⁰, Predstavljanje računovodskih izkazov – ustavljeno poslovanje, ki pa izhaja iz prej omenjenega standarda (SFAS 144) in določa natančnejša pravila za računovodenje ustavljenega poslovanja. S tem so dosegli, da morajo podjetja jasno razlikovati med ustavljenim poslovanjem in preostalim delom podjetja, ki še posluje (PWC, 2013, 2).

24. januarja 2007 je svet za računovodske standarde soglašal, da spremenijo opredelitev ustavljenega poslovanja, ki jo je do takrat opredeljeval FASB 144. Pri tem so določili, da mora podjetje zagotoviti dodatna razkritja pri poročanju o ustavljenem poslovanju, tako so v letu 2007 pospešeno popravili računovodska načela, ki obravnavajo ustavljeno poslovanje in po katerih je potrebno ustavljeno poslovanje v računovodskih izkazih predstaviti ločeno od ohranjenega poslovanja (FASB, Project update).

Vsa sredstva, ki so opuščena ali razvrščena med sredstva za prodajo, je po ASC 205-20 potrebno opredeliti kot ustavljeno poslovanje.

⁹ APB – accounting principles board

¹⁰ ASC 205-20, Presentation of Financial Statements —Discontinued Operations

ASC 205-20 zahteva poročanje o ustavljenem poslovanju za vse sestavne dele podjetja. Sestavni del podjetja je opredeljen kot del poslovanja in denarni tokovi, ki jih je mogoče jasno razlikovati po delovanju in za namene računovodskega poročanja od ostalega dela podjetja. Sestavni del je lahko poročevalski ali poslovni odsek, poročevalska enota, podružnica ali skupina (Ernest & Young, 2012, 5). Za različne sestavne dele podjetja je mogoče narediti ločena računovodska poročila, ki so neodvisna od računovodskih podatkov drugih sestavnih delov podjetja.

Kriterij za poročanje o ustavljenem poslovanju podaja ASC 205-20-45-1, ki navaja, da se sestavni del podjetja obravnava kot ustavljeno poslovanje, če je del podjetja razvrščen med sredstva za prodajo ali pa je že bil prodan in sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- vsa področja poslovanja in denarni tokovi komponente, ki je bilo razvrščena med sredstva za prodajo ali prodana, so izločeni iz tekočega poslovanja organizacije in
- podjetje ne bo pomembno nadalje vključeno v delovanje komponente po odtujitvi.

Kodifikacija navaja štiri različna vprašanja, s katerimi se oceni ali sta oba pogoja za poročanje o delu podjetja kot o ustavljenem poslovanju izpolnjena. Ta vprašanja so (ASC 205-20-55-3):

- Korak 1: Ali se še vedno pričakuje ohranjen denarni tok s strani podjetja?
- Korak 2: Ali je ohranjen denarni tok rezultat premestitve ali nadaljevanja dejavnosti?
- Korak 3: So ohranjeni denarni tokovi pomembno veliki?
- Korak 4: Ali ima podjetje ohranjen pomemben delež pri poslovanju izločenega dela?

V primeru, da so odgovori na vprašanja pri 1, 2 in 3 koraku ne, je potrebno presoditi 4 korak.

Prav denarni tokovi predstavijo investitorjem kakšen vpliv bo na prihodnje delovanje podjetja imelo ustavljeno poslovanje. Na tej točki poročanja je nujno, da se o ustavljenem poslovanju poroča ločeno od ohranjenega poslovanja. Denarni tokovi so lahko posredno ali neposredno povezani s poslovanjem podjetja (Ernest&Young, 2012).

Če je sestavni del podjetja odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo, je potrebno razkriti v izkazu poslovnega izida ločeno ustavljeno poslovanje za tekoče in pretekla obdobja in sicer (ASC 205-20-45-3):

- rezultate poslovanja tega dela in
- dobiček ali izgubo iz ustavljenega poslovanja (ASC 360-10-35-40¹¹ in ASC 360-10-40-5¹²).

¹¹ ASC 360-10-35-40 - Izguba se pripozna za vsak začetni ali naknadni odpis poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje. Dobiček se pripozna v primeru naknadnega povečanja poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, vendar ne sme presegati kumulativne izgube, pripoznane pred tem (za odpis se poštna vrednost zmanjša za stroške prodaje). Izguba ali dobiček se prilagodi knjigovodski vrednosti dolgoročnih sredstev, ki so razvrščena med sredstva za prodajo posamično ali so del skupine za odtujitev (Ernest&Young, 2011, 66).

¹² ASC 360-10-40-5 – Dobiček ali izguba, ki pred tem ni bil obravnavan kot rezultat prodaje dolgoročnih sredstev (ali skupine za odtujitev), se pripozna na datum prodaje (Ernest&Young, 2011, 66).

Popravki zneskov že poročanega ustavljenega poslovanja, ki so neposredno povezani z odtujeno komponento podjetja v predhodnem obdobju, se uvrščajo ločeno med ustavljeno poslovanje v trenutnem obdobju (ASC 205-20-45-4).

Dobiček ali izguba ob odtujitvi se lahko razkrije v izkazu poslovnega izida ali v njegovih pojasnilih (ASC 205-20-45-3).

Podobno kot po MSRP 5, podjetje razkrije ustavljeno poslovanje v pojasnilih ali v konsolidiranem izkazu poslovnega izida. Zneski, ki se pripisejo obvladujoči družbi, ko se poroča v konsolidiranih računovodskih izkazih so (ASC 810-10-50-1A(b)):

- poslovni izid iz ohranjenega poslovanja,
- ustavljeno poslovanje,
- izredne postavke.

Standard zahteva, da se dobiček ali izguba iz ustavljenega poslovanja in dobiček ali izguba pri prodaji ustavljenega poslovanja v računovodskih izkazih vedno predstavlja ločeno od rednega poslovanja. Zahteva se tudi predstavitev neobičajnih postavk, ki se opredeljujejo kot izredne in so prikazane v izkazu poslovnega izida. Pod neobičajne postavke štejemo izgube iz večjih naravnih nesreč (poplava, potres) ali pa ko pride do razlastitve premoženja (Ampofo in Sellani, 2004, 225). MSRP za razliko od ameriških splošno sprejetih računovodskih načel nikjer posebej ne omenja izrednih postavk v zvezi z ustavljenim poslovanjem.

Standard izrecno ne zahteva razkritja denarnih tokov ustavljenega poslovanja. Vendar, v primeru, da se podjetje odloči za ločeno poročanje o teh denarnih tokovih, mora prikazati razčlenjene tokove poslovanja, investiranja in financiranja (Grant Thornton, 2013, 23).

Drugega aprila 2013, je FASB objavil nov predlog standarda (ASU), ki obravnava ustavljeno poslovanje, v katerem se zavzema za zблиževanje opredelitve ustavljenega poslovanja med ASC 205-20 in MSRP 5. Prav tako so predlagali razširitve zahtev po razkritju posamezno pomembnih komponent, ki ne izpolnjujejo pogojev, da se pripoznajo kot ustavljeno poslovanje. Osnutek je poleg tega, da spodbuja k zблиževanju, namenjen tudi odpravi pomislekov v zvezi s preveliko odprodajo premoženja v skladu z dosedanja definicijo ustavljenega poslovanja, ki se izkazuje v računovodskih izkazih in obravnavo ohranjenega poslovanja, ki je težko razumljivo, kar je razlog za njihovo neuporabo. Komentarje v zvezi z novim predlogom standarda so sprejeli 30. avgusta 2013 (Deloitte, 2013).

Nova opredelitev ustavljenega poslovanja, ki jo določa FASB bi spremenila kriterij uvrstitve sredstev med ustavljeno poslovanje in omogočila večjo stopnjo nadaljnje pomembne udeležbe podjetja, kar bi omogočilo denarne tokove s strani dela, ki je bil razvrščen med ustavljeno poslovanje. FASB pa okvirno določa tudi zahteve po razkritju ustavljenega poslovanja posamičnih poslov, ki so razvrščeni med sredstva za odtujitev in ne ustrezajo definiciji ustavljenega poslovanja (Ernest & Young, 2013).

Ena izmed razlik je tudi definicija ustavljenega poslovanja. V Tabeli 3 predstavljamo trenutno in predlagano novejšo definicijo ustavljenega poslovanje, s katero se bodo ameriške splošno sprejete računovodske rešitve še bolj približale MSRP 5.

Tabela 3: Opredelitev ustavljenega poslovanja v ameriških GAAP

	Sedanja	Predlagana
Opredelitev ustavljenega poslovanja	<p>Sestavni del podjetja je obravnavan kot ustavljeno poslovanje, če je del podjetja razvrščen med sredstva za prodajo ali pa je že bil prodan in sta izpolnjena oba naslednja pogoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vsa področja poslovanja in denarni tokovi komponente, ki je bilo razvrščena med sredstva za prodajo ali prodna so izločeni iz tekočega poslovanja organizacije; in ○ podjetje ne bo pomembno nadalje vključeno v delovanje komponente po odtujitvi (ASC-205-20-45-1). 	<p>Je sestavni del podjetja ali skupina več delov podjetja, ki izpolnjuje naslednja pogoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ del ali skupina več delov, ki so bili odtujeni ali izpolnjujejo merila za razvrščanje med sredstva za prodajo, kar je zapisano v ASC 360-10-45-9; in ○ del ali skupina več delov enotnega usklajenega načrta odtujitve samostojne važnejše smeri področja ali območja delovanja. <p>Prav tako se v to kategorijo uvrščajo odvisna podjetja, ki izpolnjujejo merila za razvrstitev med sredstva za prodajo, kar je zapisano v ASC 360-10-45-9 (Deloitte, 2013).</p>

Vir: Lasten prikaz

Iz Tabele 3 je razvidno, da se definiciji ustavljenega poslovanja precej razlikujeta. Nova, trenutno še neveljavna definicija ustavljenega poslovanja je precej podobna opredelitvi ustavljenega poslovanja v MSRP 5. Ta poteza FASB kaže, da želijo ameriške standarde še bolj približati mednarodnim standardom računovodskega poročanja.

MSRP 5 in ASC 205-20 sta sicer v večini točk skladna, nekatere razlike med računovodskima standardoma pa so še vedno prisotne. Za večjo preglednost razlik in podobnosti, smo v Tabeli 4 primerjali računovodsko obravnavo ustavljenega poslovanja v mednarodnih standardih računovodskega poročanja in ameriških splošno sprejetih računovodskih načelih.

Tabela 4: Primerjava računovodskih rešitev ustavljenega poslovanja v MSRP in ameriških GAAP-ih.

	MSRP	GAAP
Pripadajoč standard	MSRP 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje	ASC 205-20 – Ustavljeno poslovanje
Namen standarda	Namen je določiti način obračunavanja sredstev za	Predstavitev in razkritje ustavljenega poslovanja in o

	<p>prodajo in predstavitev ter razkritje ustavljenega poslovanja. Standard zahteva, da se sredstva, ki izpolnjujejo sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo, merijo po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje oz. amortizacije takšnih sredstev do ustanovitve, katera je nižja in da se sredstva, ki izpolnjujejo sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo, predstavijo ločeno v obrazcu bilance stanja ter da se rezultati ustavitve poslovanja predstavijo ločeno v izkazu poslovnega izida (MSRP 5.1).</p>	<p>rezultatih poročati v izkazu poslovnega izida ali pojasnilih.</p>
<p>Definicija</p>	<p>Je sestavni del podjetja, ki je odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo in predstavlja važnejši program področja ali območja poslovanja; je del enotnega usklajenega načrta odtujitve samostojne važnejše smeri področja ali območja, ali je odvisno podjetje, pridobljeno izključno z namenom ponovne prodaje (MSRP 5.32).</p>	<p>Če je sestavni del podjetja razvrščen med sredstva za prodajo ali pa je že bil prodan in sta izpolnjena oba naslednja pogoja: vsa področja poslovanja in denarni tokovi komponente, ki je bilo razvrščena med sredstva za prodajo ali prodna so izločeni iz tekočega poslovanja organizacije; in podjetje ne bo imelo pomembne vloge pri poslovanju komponente po odtujitve (McGladrey, 2012).</p>
<p>Razkrivanje</p>	<p>Podjetje mora razkriti en sam znesek na obrazcu izkaza poslovnega izida, ki je vsota: poslovnega izida ustavljenega poslovanja po obdavčitvi ter; dobička ali izgube po obdavčitvi, pripoznane ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi sredstev oz. skupin za odtujitev, ki sestavljajo ustavljeno poslovanje; analizo skupnega zneska pod prejšnjo točko na naslednji način: prihodke, odhodke in poslovni izid ustavljenega poslovanja pred obdavčitvijo, povezan strošek davka na dobiček; dobiček ali izgubo, pripoznano ob merjenju poštene vrednosti, zmanjšane za stroške prodaje, ali ob odtujitvi</p>	<p>Če je sestavni del podjetja odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo, je potrebno razkriti v izkazu poslovnega izida ločeno ustavljeno poslovanje za tekoče in pretekla obdobja in sicer (ASC 205 20-45-3):</p> <ul style="list-style-type: none"> • rezultate poslovanja tega dela; in • dobiček ali izgubo iz ustavljenega poslovanja (ASC 360-10-35-40 in ASC 360-10-40-5). <p>Popravki zneskov že poročanega ustavljenega poslovanja, ki so neposredno povezani z odtujeno komponento podjetja v predhodnem obdobju, se uvrščajo ločeno ned ustavljeno poslovanje v trenutnem obdobju.</p>

	sredstev oz. skupin za odtujitev, ki sestavljajo ustavljeno poslovanje; ter povezan strošek davka na dobiček. Finančni izid prisojen poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja (MSRP 5.33).	Podjetje razkrije ustavljeno poslovanje v pojasnilih ali v obrazcu konsolidiranega izkaza poslovnega izida. Zneski, ki se pripišejo bistvenemu delu, ko se poroča v konsolidiranih računovodskih izkazih so: prihodki iz ohranjenega poslovanja, ustavljeno poslovanje in izredne postavke. Ni potrebno predložiti denarnega izida, prisojenega poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja.
Predstavljanje	Ustavljeno poslovanje se predstavi v računovodskih izkazih praviloma v obrazcu izkaza poslovnega izida ali v pojasnilih, ampak vedno ločeno od ohranjenega poslovanja (MSRP 5.33c in 35).	Ustavljeno poslovanje se razkrije na obrazcu izkaza poslovnega izida ali v pojasnilih.

Vir: MSRP 5 in ASC 205-20

Prav tako kot v MSRP, je tudi v GAAP-ih ustavljeno poslovanje definirano kot sestavni del podjetja, ki je odtujen ali razvrščen med sredstva za prodajo. Sama definicija sestavnega dela podjetja je za namene ustavljenega poslovanja v teh dveh standardih zastavljena enako, le da je v ameriških GAAP-ih bolj razčlenjena, osnova pa ostaja ista, kot v MSRP.

Za razliko od MSRP v ameriških GAAP-ih ustavljeno poslovanje obsega dejavnost in denarne tokove, ki so ali bodo v prihodnje izločeni iz tekočega poslovanja kot posledica odtujitve, ki pa je lahko samo del ločenega dela proizvodnje. Prav tako po ameriških standardih, v delu, kjer je prišlo do ustavljenega poslovanja, podjetje ne more biti več pomembneje udeleženo (KPMG, 2012, 92).

Podatki o ustavljenem poslovanju se razkrijejo v ameriških GAAP-ih prav tako kot v MSRP, in sicer na obrazcu izkaza poslovnega izida ali v pojasnilih. Edina razlika med standardoma je, da po ameriških standardih ni potrebno razkriti informacije o denarnih tokovih ustavljenega poslovanja (KPMG, 2012, 93).

3.3 Ustavljeno poslovanje v Slovenskih računovodskih standardih

SRS posebej ne obravnavajo ustavljenega poslovanja, temveč najdemo njegovo definicijo v SRS 19.

Ustavljeno poslovanje je, v skladu s Slovenskim računovodskim standardom SRS 19, ustavljena dejavnost podjetja, ki (SRS 19 – 33. in 34.):

- jo podjetje odpravi v celoti v skladu z načrtom z razprodajo sredstev in poravnavo dolgov tega dela) ali z opustitvijo,
- je samostojen pomembnejši del prodajnega področja ali območja poslovanja,
- se razlikuje po delovanju in za namene računovodskega poročanja.

Čeprav to ni posebej omenjeno v SRS, mora podjetje v razkritjih, kot sestavni del prilog računovodskih izkazov v skladu z 69. členom Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) in v skladu z določili 70. člena ZGD-1, ki se nanaša na izdelavo poslovnega poročila, razkriti vse elemente ustavljenega delovanja posameznega območja svojega delovanja oziroma pojasniti razloge in postopke izvedbe ter ukrepe in posledice, ki iz tega razloga podjetju sledijo in so razvidni tudi iz izkaza poslovnega izida, oziroma razkrije pojavitev prvega izmed naslednjih dogodkov (Kunšek, 2006):

- sklenitev zavezujoče pogodbe o prodaji skoraj vseh sredstev, prisojenih ustavljenemu poslovanju,
- organ upravljanja sprejme formalni načrt ustavljanja poslovanja in ga objavi.

3.4 Sklep poglavja

V tem poglavju smo pridobivali znanje s področja ustavljenega poslovanja. Podrobno smo se spoznali z opredelitvijo pojma in njegovo obravnavo v računovodskih standardih. Videli smo, da se računovodske rešitve glede ustavljenega poslovanja razlikujejo in da nekateri računovodski standardi sploh ne predvidevajo posebnih računovodskih rešitev v zvezi z ustavljenim poslovanjem. Ugotovili smo, da dva svetovno najbolj razširjena standarda računovodskih rešitev, MSRP in ameriški GAAP, poznata in opisujeta računovodske rešitve, povezane z ustavljenim poslovanjem. Zato sklepamo, da se računovodenje ustavljenega poslovanja v večini držav po svetu zgleduje po eni ali drugi omenjeni varianti.

4 UPORABA RAČUNOVODSKIH REŠITEV O USTAVLJENEM POSLOVANJU V PODJETJIH

Računovodski izkazi predstavljajo zgodovinski pregled poslovanja podjetja, njegovo finančno stanje, poslovanje in denarne tokove in na podlagi teh izkazov lahko uporabniki ocenijo prihodnje delovanje podjetja, upniki iz njih sklepajo ali bodo njihove terjatve poplačane in potencialni investitorji ocenijo smotrnost bodočih vlaganj v podjetje ter delničarji o tem ali obdržijo ali prodajo delež v podjetju.

V nadaljevanju bomo na primerih iz prakse preverili, kako se teoretična pravila o ustavljenem poslovanju uporabijo v resničnih podjetjih, in kaj sploh je v teh primerih razlog za ustavitev poslovanja. S tem bomo znanje, ki smo ga pridobili v tem in prejšnjem poglavju še okrepili in si še lažje ustvarili prestavo o ustavljenem poslovanju in njegovi uporabi v računovodskih izkazih.

V tem delu bomo najprej predstavili, kako dve izbrani podjetji poročata o ustavljenem poslovanju po MSRP 5 s pomočjo računovodskih izkazov podjetji in pogledali, kako ustavitev poslovanja vpliva na poslovanje podjetja, ter kako to prikažejo uporabnikom računovodskih izkazov.

Pri uporabi računovodenja ustavljenega poslovanja pa obstaja tudi nevarnost, da ga podjetja izrabijo v manipulativne namene, in s tem priredijo podatke o resnični poslovni in finančni uspešnosti podjetja. Prav to pa je razlog, da se v teoriji računovodenje ustavljenega poslovanja velikokrat povezuje tudi s kreativnim računovodstvom. Zato se bomo v sklepnem delu tega poglavja dotaknili tudi te problematike.

4.1 Ustavljeno poslovanje v podjetju Gorenje d.d.

Gorenje je bilo ustanovljeno leta 1950 v vasi Gorenje in se je šele med letoma 1981 in 1990 usmerilo na temeljno dejavnost gospodinjskih aparatov. Ta usmeritev je privedla do tega, da danes Gorenje spada med vodilne evropske proizvajalce gospodinjskih aparatov z več kot šestdesetletno zgodovino. Temeljno dejavnost Skupine Gorenje predstavlja poslovno področje Dom, ki pokriva izdelke in storitve za dom (spletna stran Gorenje d.d.).

V letnem poročilu za leto 2012 smo našli podatke o ustavljenem poslovanju. V zvezi z njim je Gorenje poročalo naslednje (Letno poročilo podjetja Gorenje d.d., 2012):

- V zadnjem četrtletju leta 2012 se je Skupina Gorenje odločila, da družbe segmenta pohištvo, kamor sta spadala gorenje notranja oprema in gorenje kuhinja, prestavi med ustavljeno poslovanja in jih razvrsti med sredstva za prodajo. Razlog za takšno odločitev je, da je segment kljub izvajanju aktivnosti, namenjenim izboljšanju poslovanja, v preteklosti negativno vplival na dobičkonosnost in denarni tok skupine. Prav iz tega naslova se je Skupina Gorenje odločila, da ustavi, odproda oziroma reorganizira to dejavnost.
- Podjetje je konec leta 2012 začelo z aktivnimi razgovori, s potencialnimi kupci sredstev razvrščenih za prodajo, ki so jih zaključili že v prvem četrtletju 2013. Prav

tako pa so se v podjetju začeli zavedati, da je trenutno poslabšanje poslovanja potrebno prekiniti in zvesti program prestrukturiranja, s tem namenom pa so med ustavljeno poslovanje v letu 2012 vključili prodajne organizacije, ki že več let niso prinašale koristi in so se soočale z negativnim poslovanjem, kot posledico delovanja nekaterih trgov.

Poslovno poročilo podjetja Gorenje d.d. zajema poleg običajnih računovodskih izkazov tudi izkaze segmenta pohištvo (Gorenje notranja oprema in Gorenje kuhinja), ki ga je Skupina Gorenje razvrstila med ustavljeno poslovanje. V Tabeli 5 povzemamo izkaz poslovnega izida, v Tabeli 6 pa prikaz denarnega toka prisojenega poslovanju, naložbenju in financiranju ustavljenega poslovanja družb, ki ga mora podjetje v skladu s standardom pripraviti za analizo zneska v izkazu poslovnega izida. V Tabeli 7 pa je predstavljena bilanca stanja družb ustavljenega poslovanja, ki je pomembna z vidika vlagateljev v podjetje, saj lahko vidijo stanje sredstev in obveznosti iz ustavljenega poslovanja in si tako lažje predstavljajo ali, kako in s čim bo podjetje poravnalo izgubo, ki so jo ustvarile družbe razporejene med ustavljeno poslovanje.

Tabela 5: Izkaz poslovnega izida družbe ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje

v tisoč EUR	2012	2011
Prihodki od prodaje	25.896	35.600
Sprememba vrednosti zalog	-638	-514
Drugi poslovni prihodki	1.180	1.958
Kosmati donos iz poslovanja	26.438	37.044
Stroški blaga, materiala in storitev	-22.865	-28.564
Stroški dela	-10.196	-12.517
Amortizacija	-1.321	-1.851
Drugi poslovni odhodki	-741	-1.273
Poslovni izid iz poslovanja	-8.685	-7.161
Finančni prihodki	66	135
Finančni odhodki	-253	-177
Neto finančni odhodki	-187	-42
Celotni poslovni izid	-8.872	-7.203
Davek iz dobička	-11	-126
Poslovni izid poslovnega leta	-8.883	-7.329

Vir: Letno poročilo Gorenje d.d., 2012

Tabela 6: Denarni tok družb ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje

v tisoč EUR	2012	2011
Čisti denarni tok poslovanja	-8.155	-3.546
Čisti denarni tok naložbenja	-99	-1.035
Čisti denarni tok financiranja	-898	-148
Čisti denarni tok ustavljenega poslovanja	-9.152	-4.728

Vir: Letno poročilo Gorenje d.d., 2012

Tabela 7: »Bilanca stanja¹³« družbe ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje

V tisoč EUR	2012
Sredstva, vključena v skupine za odtujitev	27.221
Neopredmetena sredstva	130
Nepremičnine, naprave in oprema	10.840
Naložbene nepremičnine	689
Nekratkoročne finančne naložbe	966
Odložene terjatve za davke	135
Zaloge	6.303
Kratkoročne finančne naložbe	78
Terjatve do kupcev	5.638
Druga kratkoročna sredstva	1.342
Denar in denarni ustrezniki	1.100
Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	8.322
Rezervacije	1.530
Odložene obveznosti za davek	253
Nekratkoročne finančne obveznosti	150
Kratkoročne finančne obveznosti	13
Obveznosti do dobaviteljev	3.895
Druge kratkoročne obveznosti	2.481

Vir: Letno poročilo Gorenje d.d., 2012

Iz Tabele 5 je razvidno, da družbi ustavljenega poslovanja v letih 2011 in 2012 nista prinašali nobenih koristi pri poslovanju, ampak izgubo, saj je poslovni izid v obeh letih negativen. Prihodki od prodaje so se v zadnjem letu poslovanja družb ustavljenega poslovanja zmanjšali za 13,7 %, to pa je tudi razlog, da je podjetje v leto 2012 poslovalo z višjo izgubo kot lepo prej. Prav ti podatki so pripeljali do tega, da so družbe razvrstili med ustavljeno poslovanje.

Iz Tabele 6 je razvidno, da je podjetje v družbah ustavljenega poslovanja v letih 2011 in 2012 poslovalo denarno – tokovno negativno na vseh področjih. Vidimo lahko, da se je denarni tok poslovanja in financiranja precej poslabšal, denarni tok iz naložbenja pa se je izboljšal, a je bil še vedno negativen. Prav tako lahko rečemo, da v družbi, ki je predmet ustavljenega poslovanja, niso izpolnili pričakovanj investitorjev. Negativen poslovni izid družbe in neizpolnitev pričakovanj investitorjev, sta razloga za ustavitev poslovanja družb.

Tabela 7 prikazuje vsa sredstva in obveznosti, ki so vključena v skupine za odtujitev. V bilanci stanja, kot so jo poimenovali v podjetju, lahko vidimo, da sredstva in obveznosti iz ustavljenega poslovanja niso izravnane. Kar kaže na to, da podjetje v delu, ki se

¹³ V "bilanci stanja", kot so izkaz poimenovali v podjetju Gorenje d.d., so predstavljena vsa sredstva in dolgovi družbe ustavljenega poslovanja v skupini Gorenje.

nanaša na ustavljeno poslovanje izkazuje, da verjetno s prodajo vseh neto sredstev, ki so razvrščena med ustavljeno poslovanje (če niso precenjena) in s poravnavo vseh obveznosti z naslova skupine za odtujitev, podjetje ne bo še poglobilo izgube oziroma negativnega denarnega toka iz te dejavnosti.

Podjetje Gorenje d.d., v nerevidiranem poročilu o poslovanju za obdobje januar – junij 2013 poroča o dogodkih, ki vplivajo na primerljivost informacij o uspešnosti poslovanja. Skupina Gorenje je ustavila/odprodala/reorganizirala dejavnosti (pohištvena dejavnost, prodajne organizacije), ki so v preteklosti negativno vplivale na dobičkonosnost in denarni tok Skupine, kot določa MSRP 5. Primerljivost informacij so dosegli s prerazporeditvijo učinkov poslovanja družb razvrščenih med ustavljeno poslovanje v Skupinskem Izkazu poslovnega izida za obdobje januar – junij leta 2013 in 2012 v ločeno postavko poslovni izid iz ustavljenega poslovanja. Ravno tako so morali prerazporediti sredstva in obveznosti družb, razporejenih med ustavljeno poslovanje, med sredstva/obveznosti, vključena v skupine za odtujitev v bilanci stanja Skupine Gorenje na dan 30. 6. 2013. V načrtu za leto 2013 niso prerazporejene načrtovane vrednosti izkaza poslovnega izida in bilance stanja družb ustavljenega poslovanja (Nerevidirano poročilo o poslovanju podjetja Gorenje d.d., 2013, 4).

Gorenje d.d. pri izdelavi računovodskih izkazov uporablja mednarodne standarde računovodskega poročanja. Ustavljeno poslovanje podjetje razkriva v skladu z MSRP 5- Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje. Tako podjetje razkrije en sam znesek v izkazu poslovnega izida (Priloga 1) in ima v skladu s standardom narejene tudi izkaze ustavljenega poslovanja ločeno od izkazov o ohranjenem poslovanju. Podjetje v skladu s standardi ustavljeno poslovanje predstavlja v pojasnilih, kjer najdemo izkaz poslovnega izida ustavljenega poslovanja, denarni tok družb ustavljenega poslovanja in njegovo bilanco stanja.

4.2 Ustavljeno poslovanje v skupini Istrabenz in holdinških družbah Istrabenz, d.d.

Istrabenz je začel svojo zgodovino pisati 28. oktobra 1948 kot Istra-benz. V naslednjih desetletjih se je družba hitro razvijala in širila svoje poslovanje prek lokalnih ter regionalnih meja. Danes je Holdinška družba Istrabenz krovna družba v Skupini Istrabenz, odgovorna za strateško upravljanje premoženja in nadzor družb v Skupini. Deluje na izbranih naložbenih področjih z osnovnim ciljem: uresničiti interese delničarjev z dolgoročno rastjo premoženja holdinške družbe in zagotoviti dolgoročno rast in razvoj dejavnosti odvisnih družb. Osrednja dejavnost holdinške družbe je upravljanje naložb. Oblikuje se kot strateški holding in aktivno razvija naložbe na področjih Skupine Istrabenz (spletna stran Istrabenz d.d.).

V preteklosti pa je skupina Istrabenz delovala tudi na nekaterih drugih področjih, katerih delovanje pa je opustila oziroma odprodala. Na katerih področjih je skupina delovala in kako je v računovodskih izkazih prikazala odpravo poslovanja (ustavitev poslovanja), bomo predstavili v nadaljevanju.

V letnem poročilu za leto 2011 smo našli podatke o ustavljenem poslovanju. V zvezi z njim je skupina Istrabenz poročala naslednje (Letno poročilo podjetja Istrabenz d.d., 2011):

- V podjetju so v letu 2011 popravili računovodske izkaze tako, da so družbe, ki so prenehale biti članice Skupine Istrabenz, predstavljene v posebnih pojasnilih o ustavljenem poslovanju in s tem izločene iz računovodskih izkazov skupine, kjer je poslovanje ostalo ohranjeno. V Skupini Istrabenz so med ustavljeno poslovanje v tem obdobju razvrstili družbo Instalacija, d.o.o. in GI energetske sistemi, d.o.o. z vsemi pripadajočimi odvisnimi družbami.
- Skupina je ustavljeno poslovanje najprej predstavila v obrazcu poslovnega izida, kot en sam znesek, nato pa v pojasnilih natančneje predstavila razkritja v zvezi z ustavljenim poslovanjem.
- Skupni dobiček ustavljenega poslovanja obeh skupin, razvrščenih v to kategorijo je v poslovnem letu 2011 znaša 48.018.504 evrov.

Poslovno poročilo skupine Istrabenz in holdinških družbah Istrabenz, d.d. zajema posebne »računovodske izkaze« v povezavi z ustavljenim poslovanjem. V Tabeli 8 so predstavljeni skupni poslovno-izidni podatki za ustavljeno poslovanje vseh izločenih družb, v tem primeru sta bili prodani družbi, Instalacija, d.o.o. in GI energetske sistemi, d.o.o. z vsemi pripadajočimi odvisnimi družbami. Tabela 9 pa prikazuje, kako je ustavljeno poslovanje obeh odvisnih družb vplivalo na sredstva in obveznosti, to je v računovodskih izkazih prikazano v bilanci čistih sredstev ustavljenega poslovanja in kakšen je čisti denarni tok je družba ugotovila iz naslova že odtujenega dela premoženja ustavljenega poslovanja.

Tabela 8: Celotni poslovni izid ustavljenega poslovanja Istrabenz d.d.

USTAVLJENO POSLOVANJE v EUR	2011	2010
Prihodki	195.746.147	491.970.677
Odhodki	-187.387.702	-476.205.137
Dobiček (izguba) pred obdavčitvijo ustavljenega poslovanja	8.358.445	15.765.540
Davek	-1.864.927	-3.364.033
Čisti poslovni izid ustavljenega poslovanja	6.493.518	12.401.508
Dobiček pri prodaji ustavljenega poslovanja	41.524.986	1.086.860
Dobiček obdobja	48.018.504	13.488.368
Osnovni in prilagojeni dobiček na delnico v €	9,27	2,60

Vir: Letno poročilo Istrabenz d.d., 2011

Tabela 9: Učinki izločitve prodanih družb na sredstva in obveznosti v podjetju Istrabenz d.d.

Postavke	2011
Nepremičnine, naprave in oprema	62.434.235
Neopredmetena sredstva	1.397.688
Nekratkoročne poslovne terjatve in posojila	695.783
Terjatve za odložen davek	254.952
Zaloge	871.594
Poslovne terjatve	32.868.942
Predujmi in druga sredstva	9.061.374
Finančne naložbe in posojila	100.942
Terjatve do države za davek iz dobička	486.698

Denar in denarni ustrezniki	5.418.242
Sredstva skupaj	113.590.450
Nekratkoročna posojila	23.697.763
Druge finančne obveznosti	160.991
Rezervacije	253.011
Razmejeni prihodki	137
Prekoračitve na računu	1.484.885
Kratkoročna posojila	22.489.549
Druge finančne obveznosti	945.972
Poslovne obveznosti	16.102.620
Predujmi in ostale kratkoročne obveznosti	11.015.135
Obveznosti skupaj	76.150.061
Neto sredstva in obveznosti	37.440.388
Prejete kupnine	8.400.000
Izločena denarna sredstva	5.418.242
Neto denarni tok	2.981.758

Vir: Letno poročilo Istrabenz d.d., 2011

Tabela 8 prikazuje celotni poslovni izid ustavljenega poslovanja v podjetju Istrabenz d.d.. Iz prikaza lahko vidimo, da so prihodki iz ustavljenega poslovanja v letih 2010 in 2011 znašali več kot odhodki iz ustavljenega poslovanja. V tem obdobju je podjetje poslovalo z dobičkom iz naslova ustavljenega poslovanja.

V Tabeli 9 so predstavljeni učinki izločitve in prodaje izločenih družb na sredstva in obveznosti v podjetju Istrabenz, d.d.. V pojasnilih, priloženih k tej tabeli, pa lahko vidimo, da je v letu 2011 družba prejela kupnino za prodano naložbo v družbi IG energetske sistemi, d.o.o., ki je znašala 8.400.000 evrov. Za prodano naložbo Instalacija, d.o.o. pa so pripoznali terjatev v višini 57.800.000 evrov, kupnina za to naložbo naj bi bila poravnana v letih 2012 in 2013, prvi obrok pa so poravnali januarja 2012 (Letno poročilo Istrabenz d.d., 2011).

V podjetju so za obe prodani družbi (GI energetske sistemi, d.o.o. in Instalacija, d.o.o.) pripravili ločena izkaza poslovnega izida ustavljenega poslovanja s pojasnili, ki ju predstavljamo v nadaljevanju.

- Družba GI energetske sistemi, d.o.o.

Za prodajo naložbe v družbi GI energetske sistemi, d.o.o. je Istrabenz, d.d., 27. 7. 2011 sklenil pogodbo z družbo Petrol, d.d., Ljubljana o prodaji celotnega poslovnega deleža v tej družbi. Družba IG energetske sistemi, d.o.o., je bila skupaj z vsemi svojimi odvisnimi družbami konsolidirana po metodi sorazmernega konsolidiranja. Iz konsolidiranih izkazov Skupine Istrabenz je bila izločena po stanju na dan 30. 9. 2011 (Letno poročilo podjetja Istrabenz d.d., 2011).

Poslovni izid ustavljenega poslovanja skupine GI energetske sistemi z vsemi pripadajočimi odvisnimi družbami je predstavljen v Tabeli 10.

Tabela 10: Poslovni izid ustavljenega poslovanja skupine IG energetske sistemi

USTAVLJENO POSLOVANJE	2011	2010
Prihodki	181.487.526	177.338.426
Odhodki	-180.106.193	-176.878.421
Dobiček pred obdavčitvijo ustavljenega poslovanja	1.381.333	460.005
Davek	-452.052	-3922.910
Čisti poslovni izid ustavljenega poslovanja	929.282	67.096
Dobiček pri prodaji ustavljenega poslovanja	-480.208	-
Dobiček obdobja	449.073	67.096
Osnovni in prilagojeni dobiček na delnico v €	0,09	0,01

Vir: Letno poročilo Istrabenz d.d., 2011

Iz izkaza poslovnega izida ustavljenega poslovanja zgoraj omenjene skupine, ki je predstavljen v zgornji tabeli, lahko vidimo da je Skupina Istrabenz d.d., družbo posedovala z namenom kasnejše prodaje, saj je družba IG energetske sistemi, d.o.o. poslovala pozitivno. S prodajo ustavljenega poslovanja skupine je podjetje naredilo izgubo, in sicer 480.208 evrov. V celotnem obdobju pa je podjetje poslovalo z dobičkom iz ustavljenega poslovanja in sicer z 449.073 evri dobička v letu 2011. V izkazu poslovnega izida lahko opazimo, da se je dobiček na delnico v letu prodaje družbe IG energetske sistemi d.o.o. povišal za 0,08 evra glede na prejšnje poslovno leto.

- Družba Instalacija, d.o.o.

Prav tako se je v istem obdobju Istrabenz, d.d., z družbo Petrol, d.d., Ljubljana sklenil Pogodbo o prodaji in prenosu 51-odstotnega poslovnega deleža v družbi Instalacija, d.o.o. V skladu s pogodbo so bili vsi pogoji izpolnjeni decembra 2011 in s tem preneseno obvladovanje, zato je bila družba izključena iz konsolidiranih izkazov konec leta 2011 (Letno poročilo podjetja Istrabenz d.d., 2011).

V naslednji Tabeli 11 je prikazan poslovni izid ustavljenega poslovanja dela družbe Instalacija d.o.o.

Tabela 11: Izkaz poslovnega izida ustavljenega poslovanja Instalacija, d.o.o.

USTAVLJENO POSLOVANJE	2011	2010
Prihodki	14.258.620	14.313.736
Odhodki	-7.281.509	-7.320.768
Dobiček pred obdavčitvijo ustavljenega poslovanja	6.977.112	6.992.968
Davek	-1.412.875	-1.385.295
Čisti poslovni izid ustavljenega poslovanja	5.564.237	5.607.673
Dobiček pri prodaji ustavljenega poslovanja	42.005.194	-
Dobiček obdobja	47.569.431	5.607.673
Osnovni in prilagojeni dobiček na delnico v €	9,19	1,08

Vir: Letno poročilo Istrabenz d.d., 2011

Tabela 11 je prikaz izkaza poslovnega izida ustavljenega poslovanja družbe Instalacija, d.o.o., kjer je prav tako kot v prejšnjem primeru Skupina Istrabenz d.d. družbo posedovala z namenom ponovne prodaje, saj je družba poslovala pozitivno in tako

ustvarjala dobiček, krovna skupina pa je z njeno prodajo ustvarila še dodatni dobiček pri prodaji ustavljenega poslovanja, ki je znašal 42.005.194 evrov. Prav tako pa lahko opazimo povišanje osnovnega in prilagojenega dobička na delnico v , ki se je iz 1,08 evrov v letu 2010 dvignil na 9,19 evra v letu prodaje deleža družbe Instalacija d.o.o..

Iz prikazanega vidimo, da je podjetje, tako kot narekujejo računovodski standardi, razkrilo ustavljeno poslovanje v posebnem poslovnem izidu ustavljenega poslovanja, za obe skupini, ki sta izpolnili sodila za razvrstitev med sredstva za prodajo.

4.3 Poročanje o ustavljenem poslovanju in prirejanje računovodskih informacij

Ustavljeno poslovanje se zaradi načina poročanja, ki v računovodskih izkazih ne razkrije prav veliko, povezuje s kreativnim računovodstvom¹⁴, to pomeni, da ga računovodje s poznavanjem računovodskih pravil in znanjem lahko uporabijo za manipulativno prirejanje informacij in podatkov, s tem pa ustvarijo želeno, zavajajočo podobo o uspešnosti podjetja, ki pa nima nikakršne povezave z resnično uspešnostjo podjetja.

Vrsta različnih ekonomskih pritiskov sili podjetja v prestrukturiranje, agresivno zapiranje obratov, preureditve in selitve proizvodnje, krčenje poslovanja in iskanje novih priložnosti. Prav ti procesi so razlog, da se v podjetjih pojavijo naslednji trije "naravni" pojavi, in sicer: izredne postavke¹⁵, ustavljeno poslovanje in posebne postavke¹⁶ (Elliott, Hanna, 1996, 143). Tako lahko v literaturi Elliota in Hanne, iz leta 1996 zasledimo, da avtorja pri preučevanju kreativnega računovodstva omenjata poleg izrednih in posebnih postavk tudi ustavljeno poslovanje. V zgoraj omenjenem članku, kjer so preučevali uporabo kreativnega računovodstva, sta se avtorja osredotočila na obravnavo izrednih in posebnih postavk.

Študija, narejena s stani Barua in soavtorjev iz leta 2010, je po trditvi avtorjev edina, kjer podrobneje preučujejo uporabo in izrabo ustavljenega poslovanja v namene kreativnega računovodstva. Raziskava je bila narejena na podlagi preučevanja podjetji, ki pri poročanju uporabljajo ameriške splošno sprejete računovodske rešitve. Avtorji so preverjali ali vodstvo podjetja pri oblikovanju računovodskih izkazov izrabljajo ustavljeno poslovanje za namene kreativnega računovodstva in s tem prireja podatke o donosih in uspešnosti poslovanja podjetja. V raziskavi so prišli do zaključka, da podjetja razporejajo poslovne odhodke (iz naslova ohranjenega poslovanja) med ustavljeno poslovanje, kar posledično izboljša prikaz poslovnega izida temeljne dejavnosti podjetja. Te oblike manipulacije se podjetja poslužujejo, da dosežejo ali presežejo cilje, ki so si jih zadali. Uporaba ustavljenega poslovanja se je precej povečala, ko so sprejeli računovodski standard SFAS 144, ki je stopil v veljavo leta 2001, na tej točki so pričeli manj uporabljati druge metode kreativnega računovodstva.

¹⁴ Earnings management

¹⁵ Extraordinary items

¹⁶ Special items

V preučevani raziskavi omenijo naslednje prednosti, zakaj je za vodstvo podjetja koristno, da uporabijo ustavljeno poslovanje (Barua et al. 2010):

- za prerazvrščanje, ker je ugodneje kot posebne postavke, uporablja se za prerazporeditev odhodkov iz ohranjenega poslovanja med ustavljeno poslovanje, poveča poslovni izid iz poslovanja, izid iz ohranjenega poslovanja in izid iz temeljne dejavnosti. Povečanje vseh treh kategorij pa vodi k višji vrednosti podjetja na trgu, kar pa vodi do večjega zaslужka;
- ustavljeno poslovanje v računovodskih izkazih praviloma ni podrobno predstavljeno, to pa vlagateljem v podjetje predstavlja veliko težavo, saj zelo težko prepoznajo, ali je bilo ustavljeno poslovanje uporabljeno v namene kreativnega računovodstva. Prav to pomanjkanje predstavitve ustavljenega poslovanja v računovodskih izkazih pa vodi v informacijsko asimetrijo med vodstvom in vlagatelji, saj le-ti ne poznajo pravega izvora postavk v izkazu poslovnega izida ustavljenega poslovanja;
- sprejem SFAS 144 leta 2001 je povečal poročanje o ustavljenem poslovanju.

V raziskavi so Barua in soavtorji ugotovili, da so učinki ustavljenega poslovanja tako pozitivni kot tudi negativni. Ugotovili so, da obstaja povezava med zmanjševanjem odhodkov iz ustavljenega poslovanja in nepričakovanimi zaslужki v letu, ko je podjetje poročalo o ustavljenem poslovanju, ti rezultati pa dosledno sledijo prestavljanju poslovnih odhodkov med ustavljeno poslovanje, s strani vodstva. Poleg tega so ugotovili tudi negativno povezavo med ustavljenim poslovanjem in nepričakovanimi spremembami donosov v naslednjem poslovnem letu, ko je podjetje poročalo o ustavljenem poslovanju. Vsi ti rezultati dajejo dokaze, da vodstva podjetij premikajo izgube med ustavljeno poslovanje, s tem pa napihnejo dobiček podjetja. Poleg tega so raziskali tudi motive, ki vodijo v takšno prerazvrstitev, in prišli do ugotovitve, ki se sklada s tem, da vodstvo podjetja uporablja prerazvrstitev za doseganje ali preseganje ciljev, ki si jih je zadalo vodstvo (Barua et al. 2010).

Ustavljeno poslovanje se lahko uporablja (zlorablja) za namene manipuliranja vlagateljev, ker podatki, ki so predstavljeni v računovodskih izkazih niso razdelani do te mere, da bo lahko uporabniki računovodskih izkazov videli njihov izvor, zato se na tem mestu vodstvo velikokrat poslužuje uporabe kreativnega računovodstva, da priredijo resnično uspešnost podjetja v nekem obdobju. Za vlagatelje je škodljivo, če vodstvo podjetja ustavljeno poslovanje uporablja v namene kreativnega računovodstva, ker lahko odhodke iz (rednega) ohranjenega delovanja podjetja razporedi med ustavljeno poslovanje, da bi povečalo uspešnost rednega poslovanja podjetja. Vodstvo ima s tem več maneverskega prostora oziroma možnost diskrecijske izbire pri razporejanju skupnih (splošnih) stroškov med ohranjeno in ustavljeno poslovanje; te informacije pa običajno niso na voljo zunanjim vlagateljem. Računovodska obravnava ustavljenega poslovanja je težava globalnih razsežnosti, saj tudi MSRP 5 podaja takšno definicijo ustavljenega poslovanja, da lahko prihaja do manipulacij z vlagatelji (Barua et al. 2010).

Podobno tematiko sta leta 2010 obdelala tudi Collins in Hribar, ki sta v raziskavi ugotovila, da je prisotnost kreativnega računovodstva povezana s pojavom prevzema ali združitve in z ustavljenim poslovanjem.

4.4 Zaključek

Ugotovili smo, da podjetji, ki smo ju vzeli pod drobnogled, o ustavljenem poslovanju poročata skladno s standardi računovodenja, razlika je v tem, da je bil del, namenjen ustavljenemu poslovanju v Gorenju d.d. tisti, ki ni več prinašal dobička in se ga je podjetje znebrilo, da bi v prihodnje imeli boljše rezultate poslovanja. V Istrabenzu d.d. pa so deli podjetja, razvrščeni med ustavljeno poslovanje, prinašali dobiček, zato je vprašanje s kakšnim namenom jih je podjetje posedovalo in zakaj odtujilo. Sklepamo, da ga je posedovalo z namenom prodaje v prihodnosti.

Z naše perspektive in z do sedaj pridobljenim znanjem, ne moremo soditi ali je bilo v teh podjetjih ustavljeno poslovanje uporabljeno kot kreativno računovodstvo z namenom prirejanja podatkov o uspešnosti poslovanja podjetja. Preučevanje ustavljenega poslovanja za namene kreativnega računovodstva in manipuliranja z investitorji je težko dokazljivo. različica kreativnega računovodstva. Z natančno raziskavo bi morali preučiti več podjetij, v katerih se pojavlja ustavljeno poslovanje, oziroma v daljšem časovnem obdobju, ter na podlagi pridobljenih podatkov postaviti sodbo v uporabi ustavljenega poslovanja kot ene izmed možnosti kreativnega računovodstva. To pa je zahtevna in obsežna tematika, ki presega v okviru dosedanjega študija pridobljeno raven znanja.

5 SKLEP

Večina držav sveta se pri računovodenju zgleduje po eni izmed dveh največjih zbirk standardnih računovodskih pravil, po mednarodnih standardih računovodskega poročanja ali pa po ameriških splošno prejetih računovodskih načelih. Poglavitni cilj diplomskega seminarja je bil, da preučimo računovodenje ustavljenega poslovanja. To smo dosegli tako, da smo opisali ustrezna mednarodna standarda računovodskega poročanja, in sicer, najprej tistega, ki je obravnaval računovodenje ustavljenega poslovanja do leta 2004 (MSR 35), nato še njegovega naslednika (MSRP 5), ki je nastal s konvergiranjem mednarodnih računovodskih standardov in ameriških splošno sprejetih računovodskih načel. Tudi v teh načelih smo si pogledali, kako računovodijo ustavljeno poslovanje.

Živimo v času, ko podjetja zaradi hitrih sprememb na trgu večkrat zabredejo v težave in jim zaradi tega grozi prenehanje poslovanja. V takšnem primeru, jih morda lahko iz likvidnostnih in poslovnih težav reši ustavljeno poslovanje. Ustavljeno poslovanje za podjetja predstavlja eno izmed možnosti reševanja podjetja iz težav, saj s tem, ko odprodajo del podjetja, ki ne prinaša več koristi, preprečijo, da pride do popolnega prenehanja poslovanja. Ko smo opisovali računovodenje ustavljenega poslovanja, smo prišli do ugotovitve, da je ustavljeno poslovanje tisti del podjetja, ki predstavlja samostojen pomembnejši program področja delovanja ali je del načrtne odtujitve samostojne pomembnejše smeri področja delovanja ali pa je bilo pridobljeno izrecno s tem namenom, da se proda naprej. Na podlagi teh ugotovitev opazamo, da razlog za ustavljeno poslovanje ne tiči vedno v slabem poslovanju področja delovanja.

Na primeru dveh slovenskih podjetij, ki smo ju vključili v diplomski seminar, ker sta poročali o ustavljenem poslovanju, lahko opazimo, da sta obe podjetji poročali o ustavljenega poslovanja skladno z mednarodnim standardom računovodskega poročanja. Vsa podjetja, ki se odločijo za ustavitev poslovanja, morajo v skladu z računovodskimi standardi o ustavljenem poslovanju poročati v računovodskih izkazih. Najprej v izkazu poslovnega izida predstavijo en sam znesek iz ustavljenega poslovanja, nato podjetje naredi analizo zneska ustavljenega poslovanja, ki ga predstavi v izkazu poslovanja ustavljenega poslovanja ali v pojasnilih. Prav tako mora podjetje razkriti denarni izid iz ustavljenega poslovanja, ki zajema poslovanje, naložbenje in financiranje. Ti izkazi so vedno narejeni ločeno od tistih, kjer poročajo o ohranjenem poslovanju ali pa je ustavljeno poslovanje predstavljeno v pojasnilih k računovodskim izkazom.

Računovodski izkazi predstavljajo zgodovinski pregled poslovanja podjetja, njegovo finančno stanje in poslovanje. Na podlagi teh podatkov bodoči in sedanji investitorji ocenjujejo prihodnje delovanje podjetja, in na njihovo podlagi preučijo ali so vlaganja v podjetje pravilna odločitev. Tu pridemo do ugotovitve, da ustavljeno poslovanje lahko izboljša predstavo investitorjev, saj načrtovana ustavitev poslovanja z njihovega vidika pomeni, da podjetje posluje odgovorno, prav tako je pomembno, da se iz podjetja izloči tisti samostojen del področja, ki ne prinaša več koristi. Takšni podatki, predstavljeni v računovodskih izkazih lahko izboljšajo predstavitev poslovanja podjetja in jo približajo uporabnikom računovodskih izkazov. Na tem področju pa so možne tudi manipulativne zlorabe bodočih in že obstoječih investitorjev s strani vodstva podjetja. Ustavljeno poslovanje se lahko povezuje s kreativnim računovodstvom, ker lahko vodstvo podjetja odhodke iz naslova rednega poslovanja razporedi med odhodke iz ustavljenega

poslovanja, in s tem izboljša prikaz poslovanja podjetja. To zavajajoče in manipulativno vpliva na investitorje, saj zaradi prerazporejanja odhodkov med ustavljeno poslovanje priredijo realno podobo poslovanja podjetja.

Ob preučevanju računovodenja ustavljenega poslovanja smo ugotovili, da se le-to pojavlja tudi v povezavi s kreativnim računovodstvom. Ker je to obsežna in zahtevna tematika preučevanja, bi jo bilo zanimivo poglobljeno poučevati v okviru podiplomskega študija.

6 VIRI IN LITERATURA

1. Accounting Standards Codification (ASC) 205-20 – Presentation of Financial Statements- Discontinued Operations. Financial Accounting Standards Board. Dosegljivo na: https://asc.fasb.org/subtopic&trid=2122178&nav_type=left_nav&analyticsAssetName=_left_nav_subtopic [19.07.2013]
2. Ampofo Akwasi A, Sellani Robert J. 2005. Science Direct, Accounting Forum. Examining the differences between United States Generally Accepted Accounting Principles (U.S. GAAP) and International Accounting Standards (IAS): implications for the harmonization of accounting standards. Dosegljivo na: <http://www.adoptifrs.org/uploads/Nicaragua/Examining%20the%20differences%20between%20United%20States%20GAAP%20and%20IAS.pdf> [26.07.2013]
3. Barua Abhijit, Lin Steve in Sbaraglia Andrew M.. 2010. Earnings Management Using Discontinued Operations. The Accounting Review Volume 85 Number 5 stani 1485 – 1509. Dosegljivo na: <https://datapro.fiu.edu/campusedge/files/articles/baruaa1550.pdf> [04.09.2013]
4. Collins W., Daniel in Hribar, Paul. 2010. Errors in Estimating Accruals: Implications for Empirical Research. Cornell University. Ithaca. Dosegljivo na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.202.8229&rep=rep1&type=pdf> [04.12.2013]
5. Deloitte. April 2013. To Be Dis-Continued? FASB proposes to Amend Guidance on Discontinued Operations. Dosegljivo na: <http://www.iasplus.com/en/publications/us/heads-up/2013/hu-disc-ops/file> [07.08.2013]
6. Deloitte. April 2004. posebna izdaja. IFRS Plus, IASB Publishes IFRS 5 Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations. Dosegljivo na: <http://www.iasplus.com/en/binary/iasplus/0404ifrs5.pdf> [05.08.2013]
7. Deloitte Oktober 2008 a. Special edition. IAS Plus, Proposed amendments regarding discontinued operations Dosegljivo na: <http://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-focus/2008/ias-plus-newsletter-special-edition-ias-plus-newsletter-2013-proposed-amendments-regarding-discontinued-operations-ifrs-5> [18.08.2013]
8. Deloitte. Marec 2008 b. A guide to IFRS 5. Dosegljivo na: <http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Nigeria/Local%20Assets/Documents/IFRS%20Watch/A%20guide%20to%20IFRS%205.pdf> [05.08.2013]
9. Deloitte. September 2009. IAS Plus Update. Dosegljivo na: <http://www.deloitte.com/assets/Dcom->

Luxembourg/Local%20Assets/Documents/Newsletters/IAS%20plus/2009/lu_iasplu
supdate_03092009.pdf

10. Deloitte. IAS 35 – Discontinuing Operations (Supersedes). Dosegljivo na:
<http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias35> [15.07.2013]
11. Deloitte. IFRS 5 - Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations
Dosegljivo na: <http://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs5#link8> [dosegljivo
05.08.2013]
12. Directorate- General XV. 1999. Internal Market and Financial services.
Examination of the conformity between IAS 35, IAS 36, IAS37, IAS38, IAS 22
(revised 1998), IAS16 (revised 1998), IAS28 (revised 1998), IAS 31 (revised 1998)
and the European accounting directives. Dosegljivo na:
http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/markt-1999-6010/6010_en.pdf
[14.08.2013]
13. Elliot A. John in Hanna J Douglas. 1996. Repeated Accounting Write-Offs and the
Information Content of Earnings. Journal of Accounting Research. Volume 34.
Dosegljivo
na:[http://www.jstor.org/discover/10.2307/2491430?uid=3739008&uid=2&uid=4&si
d=21102636895041](http://www.jstor.org/discover/10.2307/2491430?uid=3739008&uid=2&uid=4&sid=21102636895041) [18.08.2013]
14. Ernest&Young. Oktober 2011. Impairment or disposal of long-lived assets.
Dosegljivo na:
[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FinancialReportingDevelopments_BB
1887_Impairment_October2011/\\$FILE/FinancialReportingDevelopments_BB1887_
Impairment_October2011.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/FinancialReportingDevelopments_BB1887_Impairment_October2011/$FILE/FinancialReportingDevelopments_BB1887_Impairment_October2011.pdf) [05.12.2013]
15. Ernest&Young. Maj 2012 . Discontinued operations. Dosegljivo na:
[http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCo
QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ey.com%2Fpublication%2Fvwluassetsdld%2
Fffinancialreportingdevelopments_bb1886_discontinuedoperations_may2012%2F%
24file%2Ffinancialreportingdevelopments_bb1886_discontinuedoperations_may201
2.pdf%3FOpenElement&ei=lq0yUrDtH6uY4wST4ICQBw&usg=AFQjCNGpXWGe
eA64imUrOLSlpxJBZwN0-
Ww&sig2=8u_E7TN9g587jUb3rUXtfw&bvm=bv.52164340,d.bGE](http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCoQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ey.com%2Fpublication%2Fvwluassetsdld%2Fffinancialreportingdevelopments_bb1886_discontinuedoperations_may2012%2F%24file%2Ffinancialreportingdevelopments_bb1886_discontinuedoperations_may2012.pdf%3FOpenElement&ei=lq0yUrDtH6uY4wST4ICQBw&usg=AFQjCNGpXWGeA64imUrOLSlpxJBZwN0-Ww&sig2=8u_E7TN9g587jUb3rUXtfw&bvm=bv.52164340,d.bGE) [26.07.2013]
16. Ernest & Young. 9 januar 2013. To the Point. Number 2013-01. New definition and
disclosures coming for discontinued operations. Dosegljivo na:
[http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CE8
QFjAF&url=http%3A%2F%2Fwww.ey.com%2Fpublication%2Fvwluassetsdld%2F
tothepoint_bb2476_discontinuedoperations_9january2013%2F%24file%2Ftothepoi
nt_bb2476_discontinuedoperations_9january2013.pdf%3FOpenElement&ei=lq0yUr
DtH6uY4wST4ICQBw&usg=AFQjCNGIEkcEWXdzSwbei9J8LYryc7Ly2g&sig2=
7uUEliXbNmREJUINAbJ4ig&bvm=bv.52164340,d.bGE](http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CE8QFjAF&url=http%3A%2F%2Fwww.ey.com%2Fpublication%2Fvwluassetsdld%2Ftothepoint_bb2476_discontinuedoperations_9january2013%2F%24file%2Ftothepoint_bb2476_discontinuedoperations_9january2013.pdf%3FOpenElement&ei=lq0yUrDtH6uY4wST4ICQBw&usg=AFQjCNGIEkcEWXdzSwbei9J8LYryc7Ly2g&sig2=7uUEliXbNmREJUINAbJ4ig&bvm=bv.52164340,d.bGE) [03.09.2013]
17. FASB. Financial Accounting Standards Board. Project update. Reporting
Discontinued operations. Dosegljivo na:
http://www.fasb.org/discontinued_operations.shtml [29.07.2013]

18. Grant Thornton. Maj 2008. Non- current Assets Held For Sale and Discontinued Operations. Dosegljivo na: http://www.thornton.no/files/ifrs_5_may_2008_final_guide.pdf [17.08.2013]
19. Grant Thornton. Maj 2013. Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Dosegljivo na: http://www.grantthornton.com/~media/content-page-files/audit/pdfs/white-papers/GTUS%20Comparison%20Document%20-%20May%202013_A1.ashx [04.08.2013]
20. Hrovat, Petra. 2008. Postopek prisilne poravnave in stečaja po zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Ekonomska fakulteta. Ljubljana. http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/hrovat3385.pdf
21. International Accounting Standards Board, Press Release. 31 marec 2004. IASB moves towards US GAAP on asset disposals and discontinued operations. Dosegljivo na: <http://www.iasplus.com/en/binary/pressrel/2004pr08.pdf> [dosegljivo 12.08.2013]
22. KPMG. Oktober 2012. IFRS compared to US GAAP: an overview. Dosegljivo na: <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/IFRS-GAAP-comparisons/Documents/IFRS-compared-to-US-GAAP-2012.pdf> [12.07.2013]
23. IFRS. Discontinued operations. Dosegljivo na: <http://www.efrag.org/files/ProjectDocuments/Other%20projects/Intro-IFRS%205%20re-exposure%20ED-staff%20draft-July%202010.pdf> [22.11.2013]
24. Implementation of the IAS Regulation in the EU an EEA. 2012. Dosegljivo na: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/ias/ias-use-of-options_en.pdf [30.11.2013]
25. Koletnik, Franc, Koželj Stanko. 2005. Redni in posebni računovodski izkazi. Ljubljana. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. Kunšek, Mojca. 09.02.2006. Ustavljeno poslovanje. Tax-Fin-Lex. Dostopno na: <http://www.tax-fin-lex.si.ezproxy.knjiznica-celje.si/DocumentText.aspx?rootEntityId=502D8276813D4EDC85710BA9D2225474&createDate=1900-01-01&activeDate=2006-02-09&output=html> [12.08.2013]
27. Kunšek, Mojca. 05.08.2011. Find-Info. Razkritev ustavljenega poslovanja in sredstev namenjenih prodaji. Dostopno na: <http://www.findinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=69141> [06.08.2013]
28. Letno poročilo podjetja Istrabenz d.d.. 2011. Dosegljivo na: <http://www.istrabenz.si/slo/investitorji/letnainmedletnaporocila> [15.07.2013]
29. Letno poročilo podjetja Gorenje d.d. 2012. Dosegljivo na: [10.07.2013]

30. Mednarodni računovodski standard (MRS) 35 – Ustavljeno poslovanje. Uradni list Evropske unije. 13/Zv. 32. 2003 Dosegljivo na: <http://www.racunovodja.com/mdokumenti/mrs.pdf> [16.07.2013]
31. Mednarodni standardi računovodskega poročanja (MSRP) 5 – Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje. Uradni list Evropske unije. L 320. 2008. Dosegljivo na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:320:0001:0481:SL:PDF> [16.07.2013]
32. McGladrey. 2012. U.S. GAAP vs. IFRS: Discontinued operations at-a-glance. Dosegljivo na: <http://mcgladrey.com/pdf/us-gaap-vs-ifrs-discontinued-operations.pdf> [28.07.2013]
33. Nemanič, Marko. 2009. Zbliževanje ameriških in mednarodnih standardov (diplomsko delo). Ekonomska fakulteta. Ljubljana. http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/nemanic4030.pdf
34. Nerevidirano poročilo o poslovanju za obdobje januar – junij 2013 za Gorenje d.d. 2013. Dosegljivo na: http://www.gorenjegroup.com/si/filelib/investor_relations/1h_2013/poslovanje_januar_junij_2013_objava.pdf [26.11.2013]
35. PWC. Junij 2013. Dateline, A look at current financial reporting issues. A summary of the FASB's proposal on reporting discontinued operations. Number 2013-12. Dosegljivo na: http://www.pwc.com/en_US/us/cfodirect/assets/pdf/dataline/dataline-2013-12-fasb-discontinued-operations.pdf [19.08.2013]
36. PWC. 2008. Similarities and Differences. Dosegljivo na: http://www.pwc.com/en_VN/vn/publications/assets/similarities_and_differences_gaap.pdf [24.11.2013]
37. Slovenski računovodski standardi (SRS). Uradni list republike Slovenije. Številka 118. 2005. Dosegljivo na: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=59933&part=&highlight=slovenski+ra%25C4%258Dunovodski+standardi#!/Slovenski-racunovodski-standardi> [20.07.2013]
38. Stefanescu I. Monica 2006. The effect of SFAS 144 on managers' income smoothing behavior. The Pennsylvania State University. Dosegljivo na: <http://www.acctwkshop.cox.smu.edu/acctwkshop/W20052006/s.pdf> [18.08.2013]
39. Uradna spletna stran podjetja Istrabenz d.d.. Dosegljivo na: <http://www.istrabenz.si/slo/> [15.07.2013]
40. Uradna spletna stran podjetja Gorenje. Dosegljivo na: <http://www.gorenje.com/> [10.07.2013]
41. Vozel. Petra. 2004. Primerjava slovenskih in mednarodnih računovodskih standardov. Ekonomska fakulteta, Ljubljana. http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/vozel1383.pdf

42. Vozel. Petra. 2009. Razvoj mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Ekonomska fakulteta, Ljubljana. <http://www.cek.ef.uni-lj.si/magister/vozel3901.pdf>

PRILOGE:

Priloga 1: Konsolidiran izkaz poslovnega izida Skupine Gorenje

V EUR	2012	2011
Prihodki od prodaje	1.263.082	1.386.629
Sprememba vrednosti zalog	11.881	8.897
Drugi poslovni prihodki	40.929	50.564
Kosmati donos iz poslovanja	1.315.892	1.446.090
Stroški blaga, materiala in storitev	-946.215	-1.076.437
Stroški dela	-258.680	-253.333
Amortizacija	-45.665	-48.347
Drugi poslovni odhodki	-20.411	-24.303
Poslovni izid iz poslovanja	44.921	43.670
Finančni prihodki	6.805	15.064
Finančni odhodki	-37.221	-40.410
Neto finančni odhodki	-30.416	-25.346
Delež v dobičkih (izgubah) pridruženih družb	301	-9
Poslovni izid pred davki	14.806	18.315
Davek iz dobička	-5.633	-1.880
Poslovni izid brez ustavljenega poslovanja	9.173	16.435
Poslovni izid ustavljenega poslovanja	-8.883	-7.329
Poslovni izid poslovnega leta	290	9.106
Poslovni izid neobvladujočih družb	238	141
Poslovni izid lastnikov matične družbe	52	8.965
Osnovni in prilagojeni donos na delnico brez ustavljenega poslovanja (v EUR)	0,57	1,03
Osnovni in prilagojeni donos na delnico (v EUR)	0,00	0,57

Vir: Letno poročilo Gorenje d.d., 2012